

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De civitate dei

Augustinus, Aurelius

[Freiburg im Breisgau], 1494

[Liber XXI]

[urn:nbn:de:bsz:31-313420](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-313420)

scipuli spem perdidit quā in illo tā habere ceperant. Quō tūc vix vnus latro spauit i cruce: nunc sperat gentes longe lateq; diffuse: et ne in eternū moriant: ipsa in qua ille mortu⁹ est cruce signant. Nullus igit vñ negat vel dubitat p̄ iesuz xpm̄ tale quale istis sacris litteris p̄nunciat futurū eē nouissimū iudiciū: nisi qui eisdē lris nescio q̄ incredula anōsitate seu cecitate nō credit: q̄ tā veritatē suā orbi demōstrauere terrarū. In illo itaq; iudicio vel circa illud iudiciū: has res didicim⁹ eē futuras. Heliā thesbiten fidē iudeoz: anti xpm̄ p̄secuturū: xpm̄ iudicaturū: mortuoz resurrexerū: bonoz rī: maloz rī: direptionē: mūdi: p̄flagrationē: eiusdēq; renouationē. Que oīa q̄dē v̄tura eē credendū ē. Sz q̄bus modis: et quo ordine veniat: magis tūc docebit rerū experientia: q̄ nūc valet p̄seq; ad p̄fectū hoīm intelligētia. Existi motū eo q̄ a me cōmemorata sūt ordine eē v̄tura. Duo nob; ad h̄ op⁹ p̄tinētes reliq; sūt libri vt adiuuātē dño p̄missa cōpleamus: q̄z p̄mus erit de maloz supplicio: alius de felicitate iustoz. In quibus maxie sicut de⁹ dicta: uerit argumēta refellent hūana q̄ p̄ra p̄dicta ac p̄missa dīna sapienter sibi miseri reddē vident: et salubris fidei nutrimenta velut falsa et rīdenda p̄tēnūt. Qui dō fm̄ deū sapiūt: oīa q̄ in credibilia vident hoīb⁹ et tū scripturis sanctis q̄rū tāditas multis mōis asserta ē p̄tinēt. maximū argumētū tenēt veracē dei oīpotentiaz quē certū nullo mō h̄nt in eis potuisse mentiri et posse facere qd̄ impossibile est infideli.

Explicitus ē liber vicesimus.

Incipiūt capitula libri: xxi.

- f De ordine disputatōis q̄ p̄us differendū est de p̄petuo supplicio dānatoz cū diabolo: q̄ d̄ eterna felicitate sanctoz.
- g An possit corpa i v̄sione ignis eē p̄petua
- h An consequens sit vt corporeū dolorē sequatur carnis interitus.
- iiij De naturalibus exemplis quoz cōsideratio doceat posse inter cruciatu viuentia corpa p̄manere.
- v Quanta sint que non recte queāt agnosci: et tamen eadē eē nō sit ambiguum.
- vi Quid non oīta miracula nālia sint: s̄ pleraq; hūano ingenio modificata: pleraq; aut demonū arte composita.
- vii Quid in rebus miris sūma credendū ratio sit oīspotentia creatoris.
- viii Non esse p̄tra naturā cū in aliqua re eius natura innotuit aliqd̄ ab eo qd̄ erat notū inceptū esse diuersum.
- ix De gehēna et eternaz q̄litate penaz.

- x An ignis gehēnalis si corpalis est possit malignos spūs. i. demones incorporeos tactu suo adurere.
- xi An h̄ rō iusticie h̄cat vt nō sint extensiora penarū tpa q̄ fuerit peccatoz.
- xii De magnitudine p̄uaricatiōis p̄me ob quā eterna pena oībus debeat: q̄ extra gratiā fuerint saluatoris.
- xiii Cōtra opionē eoz q̄ putāt crimiof supplicia post mortē cā purgatōis adhiberi.
- xiiii De penis sp̄alibus istius vite q̄bus subiecta est hūana conditio.
- xv De oīe opus gratie dei eruentis nos p̄funditate veteris mali: ad futurū seculi p̄tineat nouitate.
- xvi Sub q̄bus gratie legibus oīes regnatorum habeant erates.
- xvii De his q̄ putāt nullos hominum penas in eternū esse mansuras.
- xviii De his qui nouissimo iudicio p̄pter itercessionē sanctoz neminez hominū putant esse damnandum.
- xix De his q̄ ipunitatē oīm p̄ctōzū p̄mittūt etiā heretici p̄pter p̄ticipatiōē corpis xpi.
- xx De his q̄ nō oīb⁹: s̄ cis tūc q̄ apud catholicos sūt regnati etiā si postea i mltā crimia errozesq; p̄uperit indulgētia polz.
- xxi De his q̄ eos q̄ p̄manēt i catho (licentēlica fide etiā si pessime vixerint: et ob hoc vxi meruerint: tū p̄pter fidei sūdamētū saluādos esse definiunt.
- xxii De his q̄ purant ea crimia que inf̄ elemosynarū opa cōmittunt: ad dāna actionis iudiciū non vocari.
- xxiii Cōtra opionē eoz q̄ dicūt nec diaboli nec hoīm maloz p̄petua futura supplicia.
- xxiiii Cōtra eoz sensū q̄ in iudicio (p̄licia dei oībus reis p̄pter sanctoz p̄ces putant esse p̄cendum.
- xxv An hi q̄ inter hereticos baptizati sūt et deteriores postea male viuēdo facti sūt: vel hi q̄ ap̄ catholicos renati ad hereses aut scismata trāsierūt: vel hi q̄ a catholicis apud q̄s renati sūt nō recedētes crimiose viuere p̄stiterūt possint p̄uilegio sacramētoz remissionem eterni sperare supplicij.
- xxvi Quid sit in fundamento h̄re xpm̄ et q̄bus spondeat sal⁹ q̄si p̄ ignis v̄sturā.
- xxvii Cōtra eoz p̄suasiōē qui putāt sibi nō ob futura p̄ctā: in quibus cum elemosynas facerent p̄stiterunt.

Libet

In hoc vi
cesimo pa
mo li. inci
pit agere d
pditionib
finituz ytri
usq; ciuita
tis dei d
aboli. Et p
mo agit de
pena etna
dānatoruz
i libro isto.
er li. sequē
ti d eterna
felicitate
bonozum.

Incipit liber vice simus primus. Ca. I.

Um per iesū xpm
dñm nrm iudicez
viuozuz atq; mor
tuozū ad debitos
fines ambe pue
nerint ciuitates:
qrū vna est dei: al
tera diaboli: cuius
mōi suppliciu sit fu
turū diaboli et om

niū ad eū pinentiū: in hoc libro a nobis quan
tū ope dīna valebimus diligentius disputan
dum est. ideo aut hunc tenere ordinem malui
vt postea differam de felicitate sanctoruz: qm
vtrūq; cū corporibus erit. et incredibili vide
tur esse in eternis corpora durare cruciatib
q; sine dolore vllō in eterna beatitudine pma
nere. Ac p hoc cum illam penā non debere eē
incredibilem demonstrauro: adiuuabit me
plurimū vt multo facilius omni carens mole
stia immortalitas corporis in sanctis futura cre
datur. Hec a dñis ordo iste abhorret eloquijs
vbi aliquando quidē bonozū beatitudo prius
ponit: vt est illud. Qui bona fecerūt in resur
rectionem vite: qui autē mala egerūt in resur
rectionem iudicij. sed aliquando et posterius
vt est. Aditter filius hoīs angelos suos: et colli
gēt d regno ei oīa scādala: et mittēt in caminū
ignis ardētis: illic erit sterus et stridor dentū:
tūc iusti fulgebūt sic sol in regno pñis sui: et illō
Sic iustū in iustū in suppliciu eternū: iustū autē i vi
tā eternā. Et in pphet. Qd cōmēzare lōguz
ē: nūc ille: nūc iste ordo si qd inspiciat inuenit. s
ego istū q cā elegerin dixi.

Job. 5.

Mat. 13.

Mat. 23.

Ca. II.

Quid igit ostendā: vñ quincant incredu
q li posse hūana corpa aīata atq; viuētia
nō solū nūq; morte dissolui: s in eterno
rū q igniū durare tormentis: Hōlūt em h ad
oipotētis nos referre potētā: s aliquo exem
plo psuaderi sibi flagitāt. Quib si respondebi
mus eē aīalia pfecto corruptibilia. qz morta
lia: que tñ in medijs ignibus viuāt: nōnullum
etiā genus vermiū in aquaz calidaz scaturi
gine repit: quarū feruorē nemo impune con
tretrat: illos aut nō solū sine vlla sui lesione ibi
esse: s extra esse nō posse: aut nolūt credē si oñ
dere nō valem: aut si valuerim: suis oclis de
mōstrare res ipas: siue p testes idoneos edo
cere: nō satis h eē ad exēplū rei de q qstio ē: ea
de infidelitate p tendēt: qz h aīalia: nec sp viuūt:
et in illis feruozib sine dolorib viuūt: siue qppe
nature pueniētib vegetant: illis nō cruciant
elemētis: q si nō incredibili sit vegetari: q cru

clari talib reb. Mirabile ē em dolere in igni
bus et tñ viuere: s mirabili viuere in ignibus:
nec dolē. Si at h credis cur n illud? Ca. III
Ed nullū ē inquit corp qd dolē possit
s nec possit mori. Et h vñ scim: Hā d cor
porib qd cert ē demonū vtz in eis do
leāt qñ se affligi magnis cruciatib pntent
si respondeat: terrenū corp solidū scz atq; con
spiciū nullū eē: atq; vt vno poti noie id expli
cē nullā eē carnē q dolere possit moriq; nō pos
sit: qd aliud d: nisi qd sensu corporis hoīs et expi
entia collegerūt: Nullā nāq carnē nisi morta
lem sciūt. Et h eē corz tota rō: vt qd expi n sūt:
neq; eē posse arbitre nē. Hā cui rōis ē dolorē
facere mort: argumētū: cū vite poti sit iudici
um: Et si em qm vtz sp possit viuere: certuz
tñ ē viuere oē qd doler: dolorēq; oēm nisi in re
viuēte eē nō posse. Hec ē g vt viuat dolēs: nō
est necē vt occidat dolor: qz nec corpa ista mor
talia: et vtrūq; moritura oīs dolor occidit. Et at
dolor aliq; possit occidere illa cā ē: qm sic eā
p nexa huic corpi vt sūmis dolorib cedat atq;
discedat qm et ipa cōpago mēbroz atq; vitaliū
sic infirma ē: vt eā videlicet q magnū vt sūmū
dolorē facit nō valeat sustine. Tūc at tali corpi
aīa: et eo pnecte mō: vt illud vinculū sic nulla
spis lōgitudine soluit: ita nullo dolore: rumpat
p roinde etiā si caro nūc tal' nlla ē q sensū dolo
ris perpeti possit: mortemq; non possit: erit ta
men tunc talis caro qualis nunc non est: sicut
talis erit et mors qualis nūc nē. Hōnem nulla
s sempiterna mors erit: qñ nec viuē ania poterit
deū nō habēdo: nec dolorib corporis carere mo
riendo. Prima mors aīam nolentē pellit d cor
pore: scda mors aīaz nolentē tenet in corpore
Ab vtraq; morte cōiter id habet: vt qd n vult
aīa: de suo corpe patiat. Attēdit aut istū ptra
dictores nullā eē nūc carnē q dolorē pati possit
mortēq; nō possit: et nō attendūt eē tñ aliqd ta
le qd corpe mai sit. Ipe qppe anim' cui' p sen
tia corp' viuūt et regit: et dolorē pati pōt: et mori
nō pōt. Ecce iuēta res ē: q cū sensū doloris hēat
imortalē: h igit erit tūc etiā i corpi dānatorū
qd nūc eē scim' in aīs oīm. Si at p siderem' di
ligēt: dolor q d: corpi: mag' ad aīam pūct
Hic ei ē dolere nō corpi: etiā qñ ei dolēdi cau
sa existit a corpe: cuz in eo loco doler: vbi ledit
corp'. Sic g dicim' corpa sentiētia: et corpa vi
uētia cū ab aīa sit corpi sensus et vita: ita et cor
pora dicim' dolētia: cū dolor corpi nisi ab aīa
eē nō possit. Doler itaq; aīa cū corpe in eo loco
ei' vbi aliqd p tigit vt doleat. Doler et sola quis
sit in corpe cū aliq cā etiā iuisibilis trist' ē ipsa i
corpore incolumi. Doler etiā n i corpe pstituta

Hā ytiq; dolebat diues ille apud inferos: quā
 Luce. 26 do dicebat. Crucior in hac flamma. Corpus
 autem nec exare dolet. nec animatur sine aia
 dolet. Si ḡ a dolore arguuntū recte fueret ad
 mortē vt iō mors possit accidē q; potuit accidē
 et dolo: magis ad aiam pinceret mori ad quā
 magis pinceret et dolē. Lū vō illa q; magis dole-
 re pōt nō possit mori: qd̄ momēti aufert cur il-
 la corpa qm̄ futura sūt in doloub;: iō etiā mori
 tura esse credam; Dixerūt quidā platonici ex
 terrenis corpib; mouib; disq; membr; esse aie
 Eneid. 6 et metuere: et cupere: et dolere atq; gaudē. Tū
 virgili; Hinc inq; i. ex morib; dīs frenis cor-
 poris mēbris metuūt cupiūtq; dolēt gaudētq;
 S; cōuicim; ei; in duodecimo hui; opis libro ha-
 bere aias s; iō ab oī etiā corpis labe purga-
 tas: dirā cupiditatē qua rursus icipiūt in corpa
 velle reuerti. Vbi aut; pōt esse cupiditas. pfe-
 cto etiā dolo: pōt. Frustrata q; cupē cupiditas: si
 ue nō pueniēdo q; tēdebat: siue amittēdo q; per-
 uenerat: vti in dolore. Quapropt; si aia q; vel
 sola: vel maxie dolet: h; tū quādā p suo mō im-
 mortalitatē suā: nō iō mori poterūt illa corpa:
 q; dolebit. Postremo si corpa faciūt vt aie
 doleat: cur eis dolore possūt: mortē vō i ferre si
 pōt: nisi q; pfe q; nō ē vt mortē faciat qd̄ dolo
 rē facit: Lur ḡ incredibile ē ita ignē illis corpib;
 dolore posse i ferre nō mortē: sic ipa corpa dolo-
 re aias faciūt: q; tū nō iō mori cogūt. Hō est ḡ
 necariū future mort; argumētū dolo: La. III
 Claprop; sic sc̄pserūt q; naturas aialiu;
 q; curiosus indagariūt: salamādra in igni
 bus viuit. Et quidā notissimi sicilie mō-
 tes: q; tāta diuturnitate ipis atq; vetustate vsq;
 nūc et deinceps flāmis estuāt atq; integri p-
 seuerāt: satis idonei testes sūt nō oē qd̄ ardet
 absumi. Et aia iudicat: nō oē qd̄ dolere p-
 posse etiā mori. Quid adhuc a nob; rerū poscunt
 exēpla: quib; doceam; nō ēē incredibile vt ho-
 minū corpa sempiterno supplicio punitor;: et in ig-
 ne aiam nō amittāt: et sine detrimēto ardeant:
 et sine iteritu doleāt: habebit ei tūc ista carnis
 s; stātia q; litatē suā ab illo in dirā: q; tā miras et
 varias tot rebus indidit q; videm;: vt eas q;
 multe sūt nō miremur. Quis em̄ nisi de; crea-
 tor oīm dedit carni pauonis mortui ne putres-
 ceret: Qd̄ cū auditu incredibile videret: eue-
 nit vt apd̄ carthaginē nob; cocta apponeret. H
 auis. De cui; pectore pulpar; q; tū visū est de-
 cerptū seruare iussimus. Qd̄ post dies tantū
 spaciū quāto alia caro q; cunq; cocta putresce-
 ret. platū atq; oblatū: nihil n̄m offendit olfa-
 ctū. Itēq; repositū ē post dies ampl; q; trigin-
 ta: idē qd̄ erat inuentū est. Idemq; post annū

nisi qd̄ aliquantū corpulentie siccioris et cōtra-
 ctioris fuit. Quis palles dedit vel tā frigidam
 vim vt obrutas niues seruet: vel tā feruidā v-
 poma immatura maturet? De ipso igne mira-
 quis explicet: quo queq; adusta nigrescit: cui
 ipse sit lucidus: et pene omnia que ambit et lam-
 bit colore pulcherrimus decolorat atq; ex pru-
 na fulgida carbonem teterrimū reddit. Neq;
 id quasi regulariter diffinitū est. Nam ecōtra-
 rio lapides igne candente pcocti: et ipi sūt cā-
 didi: et quis ille magis rubeat: illi albedo colo-
 re nitescant: congruit tamē illi luci qd̄ albi est
 sicut nigrū tenebris: cū itaq; ignis in lignis ar-
 deat vt lapides coquat: contrarios habet non
 in cōtrarijs rebus effectus. Et si em̄ lapides et
 ligna diuersa sūt: contraria tamen nō sunt: si-
 cut albi et nigrum: quo; in lapidibus vni; fa-
 cit: aliter in lignis: clarus illos clarificans hec
 obscurans: cū in illis deficeret nisi in istis viue-
 ueret. Quid in carbonibus: Nonne mirandū
 res est: et tanta infirmitas vt ictu leuissimo frā-
 gantur: pressu facillimo conterant: et tanta fir-
 mitas: vt nullo humore corrumpan;: nulla es-
 tate vincant: vsq; adeo vt eos substernere so-
 leant: qui limites figunt: ad cōuincendū; liti-
 gatorum: quisquis post quantalibet tempa ex-
 terit: fixumq; litem non esse contenderit?
 Quis eos in terra humida infossos: vbi ligna
 putrescerēt tamdiu durare incorruptibiliter
 posse nisi rerū ille corruptor ignis efficiat. In-
 tueamur etiā miraculū calcis: excepto eo de q;
 iā satis diximus qd̄ igne cādescat quo alia te-
 tra reddunt: etiam occultissime ab igne ignez
 concipit. Lūq; iaz gleba tangentibus frigida
 sit: ignem tam latenter seruat vt nulli n̄o ser-
 sui p; sus appareat: sed comptus experimento
 etiam du; non apparet: sciatur inesse sopitus.
 Propter qd̄ eam calce; viuā loquimur: velut
 ipse ignis latens anima sit inuisibilis: visibilis
 corpis. Jam vero qm̄ mirum est qd̄ cū extingui-
 tur: tunc accenditur: Ut eniz occulto igne ca-
 reat aqua ei infunditur: aqua; p; funditur: et
 cum ante sit frigida inde; feruescit: vnde feruē-
 tia cuncta frigesunt. Velut expirante ergo il-
 la gleba: discedens ignis qui latebat apparet:
 ac deinde tanq; mortua sic frigida est: vt adie-
 cta vnda non sit arsara: et quaz; calce; vocaba-
 mus viuam vocemus extinctam. Quid est qd̄
 huic miraculo addi posse videatur? Et tamen
 additur. Nam si non adhibeas aquam sed ole-
 um quod magis fomes est ignis: nulla eius p-
 fusione feruescit. Hoc miraculum si de aliquo
 indico lapide legeremus siue audiremus: et
 in nostrum experimentum venire non posset

futurū salē quē faceret ignis velut in aqua flu-
escere: eundēq; faceret aqua velut in igne cre-
pitare: Aut futurū fontē cui aqua in refrige-
riū noctis sic ardeat ut nō possit tangi: in estib^o
vero diei sic algeat ut bibi nō possit: Aut futu-
rum lapidē vel eū qui suo calore manū pstrin-
gentis adureret: vel eū q; vnde cūq; accensus
extingui oīno nō posset: et cetera q; p̄missis
alijs in numeris cōmemorāda interim dixi: Hec
q; in illo seculo qd futurū est si dicerem^o futura
nobisq; increduli rīderēt: si vultis ut ea creda-
mus: de singulis reddite rōnē. Nos non posse
confitemur: eo q; istis et similibus dei miris opi-
bus infirma mortalīū rōcinatio vincit: fixā tñ
apud nos esse rōnē nō sine rōne omnipotentē
facere: vñ anim^o hūan^o infirm^o rōnē nō potest
reddere: et in multis quidē rebus incertū nob
esse qd velit: illud tñ esse certissimū nihil eorū
illi eē impossibile quecūq; voluerit: ei q; nos cre-
dere p̄dicenti quē neq; impotentē: neq; men-
tiente possum^o credere. Hic tñ fidei resp̄sio-
res: exactoresq; rōnis: qd ad ista rīdent de q;
bus rō reddi ab hoīe nō pōt: et tñ sunt: et ipis ra-
tioni nature vident esse cōtraria. Que si futu-
ra esse dicerem^o: sicut a nobis sicut eorū que fu-
tura esse dicimus ab infidelib^o rō posceret: ac
p̄ hoc cū in talibus opib^o dei deficiat rō cordis
et f̄monis hūani: sicut ista nō ideo non sunt: sic
nō ideo etiā illa non erunt: qm̄ rō de vtrīq; ab
hoīe nō pōt reddi. La. VI

Et forte rīdeāt: pro: sius itaq; nec ista
sūt: nec ista credim^o: falsa de his dicta
falsa cōscripta sunt: et adiciant ratioci-
nantes atq; dicentes. Si talia credenda sunt
credite et vos qd in eisdē litteris ē relatuū fuisse
vel esse qdā veneris phanū: atq; ibi candela
brū: et in eo lucernā sub diuo sic ardentē: ut eas
nulla tempestas null^o imber extingueret. Et si
sicut ille lapis: ita ista lychnos asbestos: id est
lucerna inextinguibilis noscitur ē. Qd p̄pterea
poterūt dicere ut rīdendi nobis angustias in-
gerant: q; si dixerim^o nō esse credēdū: scripta
illa miraculozū infirmabim^o: si autē credendum
eē cōfiterim^o: cōfirmabim^o numina pagano-
rum. Sed nos sicut iā in libro duodeuigesi mo-
hui^o opis dixi: nō habem^o necesse: oīa credere
q; historia cōtinet gentiū: cū et ipsi nō se histori-
ci sicut ait varro quasi data opa: et quasi ex idu-
stria p̄ multa dissentiat: sed ea si volum^o credi-
mus que nō aduersant libris: q; bus nō dubita-
mus optere nos credere. De his autē miracu-
lorū locis: nobis ad ea que futura p̄suaderē in-
credulis volum^o: satis illa sufficiāt: q; nos quo-
q; possum^o exp̄iri: et eorū testes idoneos nō dif-

ficile ē inuenire. De isto autē phano veneris et
lucerna inextinguibili: nō solū in nullas coar-
tamur angustias: versū etiā latitudinis nobis
camp^o apit. Addidim^o. n. ad istā lucernā inextinguibilem et humanarū et magicarū: id est p̄
hoīes demoniarum artium: et ipsoz p̄ seipsoz
demonum multa miracula. Que si negare vo-
luerim^o eide ipi cui credim^o sacraz lraz aduer-
sabitur veritati. Aut q; in lucerna illa mecha-
nicum aliqd de lapide asbesto ars humana mo-
lita est: aut arte magica factum ē qd hoīes illo
mirarent in tēplo: aut demon q; sp̄ia sub nomie
veneris tanta se efficacia p̄sentavit: ut hoc ibi
prodigum et aparetet hoibus et diuin^o p̄mane-
ret. Illic autē demōes ad inhabitandū p̄ cre-
aturas q; nō ipi sūt de^o p̄didit delectabilib^o p̄ sua
diuersitate diuersis: nō ut aīalia cibus: s; ut sp̄i-
rit^o signis: q; cuiusq; delectatōi p̄gruūt p̄ varia
genera lapidū: herbarū: lignoz: aīaliū carminū ^{2. Lox. ij}
ritū. Et autē illic autē ab hoib^o p̄pus eos ipi astu-
tissima caliditate seducit: vel insp̄rādo eorū cor-
dib^o vtr^o occultū: vñ etiā fallacib^o amicitijs ap-
parēdo: eorūq; paucos discipulos suos faciunt
plimozūq; doctores. Neq; ei potuit nisi primū
ipsis docentibus disci: quid quisq; illorum ap-
petat: qd exhorreat: quo inuitet numme vel
cogaf. vñ magice artes earūq; artifices extire-
rūt. Maxime autē possidēt corda mortalīū qua-
ponissimū possessiōe gloriānt: cū se trāfigurāt
in āgelos lucis. Sunt q; facta eorū plima: q; quā-
tomagis mirabilia cōfitemur: tanto cauti^o vi-
tare debem^o. Sed hec vñ nūc agimus: nob etis
am ipa p̄ficiūt. Si em̄ hec imundi demōes p̄fir-
quāto potētiores scī angelī: quāto potentior
his oibus deus: q; tantoz miraculoz effectores
etiā ipsos angelos fecit. Quobz si tot et tanta
tanq; mirifica: q; mechanemata appellāt: di cre-
atura vtentib^o hūmāis artib^o sūt: ut ea qui ne-
sciunt opinent esse diuina: vñ factū est ut in q;
dā tēplo lapidib^o magnetib^o in solo et in cantera
reū aeris illi^o medio inter vtrūq; lapidē igno-
rantib^o qd sursum esset ac deorsuz quasi numi-
nis p̄tate penderet: quale aliqd etiā in illa lu-
cerna veneris de lapide asbesto ab artifice fie-
ri potuisse iā dixim^o si magoz opa quos nostra
scriptura veneficos: et incātatores vocat: int̄m
demōes extollere potuerūt: ut p̄gruere hoīmes: i. libera-
sensib^o sibi nobilis poeta videref: de quadā fe-
mina q; tali arte polleret dicēs. Hec se carmini-
bus p̄mittit soluere mētes: quas velit ast alijs
duras immittere curas: sistere aquā fluuīis et
vertere sidera retro. Nocturnosq; ciet manes
mugire videbis. Sub pedibus terram et descē
alijs duras

Hic
ponit s̄lus
q; gili d̄fert
bētis p̄tātē
sibyllei an-
te magicoz
bñt meid.
li. iij. Dec
se carminis
bo p̄mittit
soluere mē-
re mētē bo-
minū a cu-
ra et sollici-
tudine. q; s
vult. i. p̄ lu-
bito suo ast
alijs duras

imittere cu dere montibus ornos. Quatomagis deus po
ras. Siste tens est facere que infidelibus sunt incredibi
re aqua flu lia: sed illius facilia potestati: quando quidem
uiss. f. pzo/ ipse lapidum aliarumq; vim rerum et hominū
mittit 5 na ingenta qui ea miris vtuntur modis. angeli
turalē dcur sum. 2 pte/ calq; na: uras omnibus terrenis potentiores
re sidera re animātib; condidit. vniuersa mirabilia mira
tro. f. pmt/ bili vincente virtute et operandi: iubendi finen
tit'noctur/ diq; sapientia: vtens omnibus tam mirabiliter
nosq; ciet. q; creauit. **Caplm. VII**
i. euocabit c **U**l itaq; facere non possit deus vt et
os mortuo resurgat corpa mortuor; et igne eter
rū q; dicar no crucient corpa dānatoz; q; fecit mūdū in ce
nocturnos lo: i teri a. i aere: i aq; innūcrabilib; miraculis
q; solēt ap/ plenū. cū sit oib; q; b; plen' e pculdubio mai' et
gere de no/ excellēt' etiā ipse mūd' miraculū. Sz isti cū q; b;
cre. in quo/ v' ptra q; agim'. q; et deū eē credūt a q; fact' est
rā ascensu mūd': et deos ab illo factos p q; ab illo admini
d. inferno. strā hic mūd': et miraculoz; effectrices siue spō
mugite vi/ taneozum: siue cultu et ritu q; libet ipetratoz; um
sb pedib; i/ siue etiā magicoz; mūdanas v' nō negāt vel in
sonare ad sup et p dicit ptātes q; eis rex vim mirabilē p
modū mu/ ponim' aliaz; q; nec a alia sūt rōnalia: nec vlla
git'. et vide rōne p diti spūs: sicut sūt ea quoz; pauca cōme
bis mōtib; morauim': rūder assolēt. **U**is ē ista nature; nā
i. de mōtib; eoz; sic se bz; ppriaz; iste sūt efficacie naturaruz;
descēdere o/ Lora itaq; rō est cur agrigētū salē flāma flu
nos. i. arbo/ ere faciat. aq; crepitare: q; h est nāei' Ar h esse
ref q; dā sic pot' ptra naturā videt q; nō igni s; aq; de dit sa
vocatuz et nomiatuz. lē soluere: to: rere aut igni nō aq; s; ista in q; sit sa
lis hui' nālis ē vis: vt bis p traria patiat. hec igi
tur rō reddif: et de illo sote garamātico vbi vna
vena friget dieb; noctib; feruet: vi vtraq; mo
lestā tāgēnb'. **H**ec et de illo alio: q; cū sit p trectā
tib; frigid': et facē sic alij fontes extiguar accen
sam: dissit tū atq; mirabil' idē ipse accēdit exti
ctā. **H**ec et de lapide asbesto q; cū ignē nullū ha
beat p ptiū. accepto tū sic ardet aliēo: vt nō pos
sit exstingui. **H**ec d ceteri q; piget retere q; b;
lz vis isolita ptra naturā inesse videat: alia tū d
illis nō reddif rō: nisi vt dicat hāc eoz; eē natu
rā. **B**reuis sane ista ē rō fateor: sufficēsq; rīssio
Sz cū de' auctor sit nāz oim cur volūt fortiozē
nos reddere rōnē: qm aliqd velut ipossibile no
lūt credere. eisq; reddidōz rōnis poscētib; rīde
mus hāc eē volūtatē oipotētis dei: qui certe nō
ob aliud vocatur omnipotēs nisi qm q; qd vult
pōt: q; potuit et creare tā multa q; si nō osideren
tur. aut a credēdis hodieq; testib; dicerent: p
fecto ipossibilia putarēt: nō solū q; ignotissima
apud nos: verū etiā q; notissima posui. **I**lla em
q; apud nos pter eos q; de his libros legim' nō
hnt testē: et ab eis pscripta sūt q; nō sunt diuinit'
docti atq; hūanit' fal li sote potuerit. lz cuiq; si

ne recta respōsione nō credere. **N**ā nec ego vo
lo temere credi cuncta q; posuit: q; nec a me ipso
ita credunt tanq; nulla de illis sit i mea cogita
tōe dubitatio: excepti his q; vel ipse sū expi': et
cui' facile ē expiri. sic de calce q; feruet i aq; et in
oleo frigida est. **D**e magnete lapide: q; nescio
qua sorbitōe insensibili stipulā nō moueat et fer
rū rapiat: de carne nō putrescēte pauonis cuz
putruerit et caro platōis: de palea sic frigete vt
fluescere ninē nō sinat: sic calēte vt maturesce
re poma cōpellat: de igne fulgido q; fm suū ful
gozē lapides coquēdo cādificet: et ptra eundez
suū fulgozē vrendo plūma obfuscet. **T**ale ē q; et
nigre macule offūdunt ex oleo splēdido: sūt ni
gre linee de cādido iprimūt argēto. **D**e carbo
nib; etiā q; b; accedēte igne sic vertant in p trari
um: vt de lignis pulcherrimis terri: fragilesq;
de duris: iputribiles de putribilib; fiāt. **H**ec ipa
quedā cū mult': q; dā cū oib; noui: et alia plūma:
q; huic libro inserere longū fuit. **D**e his autē q;
posui nō expta s; lecta: pter d sote illo vbi faces
extinguunt ar dētes et accēdunt extincte: et de
pomis terre sodomoz; fozinsec' q; si maturis in
trinsec' fumeis: nec testes aliq; idoneos a q; b;
vtz vera eēt audire potui vel repire. **E**t illuz
qdē fontē nō inueni q; i epiro vidisse se dicerēt
s; q; in gallia simlē nōssent nō lōge a gratiano
poli ciuitate. **D**e fructib; aut sodomitaz; arbo
rū non tū lse fidedigne indicāt. verū etiā tam
multi se loquunt exptos. vt hinc dubitare non
possim. **L**etera dō sic habeo. vt neq; affirmāda
neq; negāda de creueri. s; iō etiā ipa posui: qm
apud eoz; ptra q; agim' historicos legi: vt ostē
derē q; lta mltz multiq; illoz; nulla reddita rōne
i suoz; l fatoz; scripta lris credāt. q; nobis crede
re qm id q; b; eoz; expientia sensumq; trāsgredif
oipotētē deū dicim' esse facturū: nec i hac red
dit rōne dignant'. **N**ā q; melio: et validio: rō de
reb; talib; reddif: q; cū oipotens ea posse face
re p bidef: et factur' ē: q; p nunciāse ibi legif vbi
alia multa p nunciāuit: q; se cisse mōstrā. ipse q;
pe faciet: q; se facturū eē p dicit: q; impossibilia
eē putant: q; p milt' et fecit vt ab incredul' gētib;
incredibilia crederent'. **L**a. VIII.
I aut p pterea i rīdēt se nō credere q; d
hūanis sparfuris nec vnq; mortuis
corpib; dicim': q; hūanoz; corpoz; naturā noui
mus longe alit institutā. vñ nec illa rō hinc red
di pōt q; de illis naturis mirebilib; reddebatur
vt dici possit. vis ista nālis est: rei hui' ista natu
ra est. qm scim' hūane carnis istā nō esse natu
rā. **H**abem' q; dē q; rīdeam' de lris sacris. hāc
ipam. s; hūanā carnē alit institutā fuisse aū p
catū. i. vt possit nūq; p pti m; ortē. alit aut poss

petri qualis in cruna huius mortalitatis innotuit
ut perpetuam vitam tenere non possit. Sic et aliter
quod nobis nota est: instituet in resurrectione mortu-
orum. Sed quoniam istis non credunt nisi ubi legitur quod
in paradiso vixerit homo: quantumcumque fuerit a ne-
cessitate mortis alienus: quibus utique si crederent
non cum illis de pena damnatorum quae futura est opposi-
torem de istis eorum quod doc. illi apud illos fue-
rit aliquid profectum est: quod appareat posse fieri ut
aliter se habeat quae res quae prius in rebus innotuerat

Hic de determinatone nature. Et in marci varro
ponit nar-
rari: quod
in libro: quor-
um inscriptio
est de gente
plei romia
ni: quod eisdem
verbis quibus
ibi legitur et
hic ponit. In
celo inquit
mirabile extitit
portentum. Nam
stellam
venereis
nobilitissima:
plauus vespu-
ginis: homet
desperdo ap-
pellat pulcherrima
dicere castor:
scribit enim
portentum
extitisse ut
mutaret color:
magnum
gnitudinem
figuram: cursum
quod factum
ita neque ante
neque postea
sit. sic huius
factum ogygio
rege dicebat
quod adra-
stus cyzice: et
dixit ne apolites
marbentia no-
biles. Hoc certe
varro tantum
auctor: portentum
non appellaret
nisi esse contra
naturam videret.
Dicit quod
pe portentum
contra naturam
dicimus esse:
si non sunt
voluntas tantum
utique conditoris
condite rei cuiusque
natura sit: portentum
ergo sit non contra
naturam: sed
contra quod est
nota natura. Quis
autem porten-
torum numerat
multitudinem: quod
historia gentium
continent? Sed
nunc in hoc vno
attendam quod
ad rem de qua
agimus pertinet.
Quid ita dispositum
est ab auctore nature
celi et terre
quemadmodum
cursum ordinem
illius siderum?
Quid tam raris
le-
gibus fixisque
firmatum? Et in
quibus ille voluit
quod sum-
mo regit impio
ac prae quo
condidit: stella
per ceteris
magnitudine
ac splendore
notissima: coloris
magnitudinem
figuram: et quod
est mirabilis:
sui cursum
ordinem legem
mutavit. Turbauit
perfecto: tunc si
vilius fuerunt
quod canones
astrologorum:
quod velut in
errabili computatione
de presentis ac
futuris astro-
rum motibus
scriptos habet:
quod canones
sequendo ausi
sunt dicere: hoc
quod de lucifero
portentum: nec
antea nec postea
portentum: nos
autem in di-
uinis libris
legimus: etiam
solum ipsum
et scisse: cum
hoc a domino
deo petiisset
vir sanctus
ibidem naue:
donec ceptum
plurimum
victoria
terminaret:
et retrosum
redisse ut
regiezechie
quod dectm
anni ad viuendum
addit: hoc
etiam prodigio
promissione
dei significat
rem adiuncto.
Sed ista
quod miracula
quod meritis
sunt concessa
sanctorum:
quod credunt
isti facta:
magis
artibus
tribuunt. Quod
illud est
quod supra
commemora-
ui dixisse
virgilium. Sicut
e aqua fluu-
is: et verte-
re sidera
retro. Nam
et fluu-
is stetit
supra infer-
riusque
fluxisse
cum populi
dei ductore
supra memo-
rato ibi
naue via
carpet: et
belia
propheta
tran-

Josue-jo
4-Regi-
20
Ox hic
allegat
et de
pomis
romoz
vi

seunte: ac postea discipulo ei heliseo id esse fa-
ctum in sacris literis legitur: et retroversum fuisse ma-
ximam fidem regnate ezechia modo commemoratum
Quod de lucifero varro scripsit non est illic di-
ctum alicui homini peccatum id fuisse processum. Non
de noticia naturarum caliginem sibi faciunt infide-
les: quasi non possit in aliqua re diuinitus fieri aliud
quod in eius natura per humanam suam experientiam cogno-
uerunt: quibus et ipsa quae rerum natura omnibus nota sunt
non minus mira sunt: essentque stupenda considerantibus
cunctis: si feleret homines mirari nisi rara. Quis ei
consultata ratione non videatur in hominum numerabili
rositare: et tanta nature similitudine: valde et mi-
rabili sic habere singulos singulas facies: ut
nisi inter se similes essent non discernere non eorum
species ab aialibus ceteris: et rursus nisi inter se
dissimiles essent non discernere non singuli ab hominibus
ceteris: Quos quod similes consideramus: eosdem dissi-
miles inuenimus. Sed mirabilior est consideratio dissi-
militudinis: quam similitudinem iustum versus exposcit nam
ceteris. Et tunc quoniam que sunt rara ipsa sunt mira: multo enim
magis admiramur quod duos ita similes reperimus ut in
eis discernere non aut sperare frequenter erremus. Sed
quod dixi scriptum a varro eorum sit historia: id est
docuimus: fortasse vere factum esse non credunt: aut
quod non diu mansit aliquid eiusdem sideris cursus: sed
reditum est ad solitum: minus isto me uentis exemplo ha-
beat quod aliud quod etiam nunc possit ostendi: eiusque pu-
det esse sufficere quod commoueamus: cum aliud aduer-
terit in aliquid institutone nature: eaque sibi notissima
fecerit: non se inde deo debere prescribere: quasi eas
non possit in lege aliud quod eis cognita est vivere atque
mutare. Terra sed domorum si fuit ita utique ut nunc
est: si iacebat sicut ceteris facie: eademque versus etiam
vberior: e fecunditate pollebat. Nam dei paradisi diu-
nis eloquijs comparata est. Hec postea quod tacta de ce-
lo est: sic illorum quod attestat historia: et nunc ab eis quod
veniunt ad loca illa prospiciunt: prodigiosa fuligine hor-
rorum est: et poma eius interiore est fauilla medaci sup-
ficie maturitatis includunt. Ecce non erat talis: et
talis est. Ecce a portore namque namque eius in hac sedi-
ma diuersitate est mirabili mutatoe pusa est. Et quod
portentum: longum accidit tempus tam longum tempus
pseuerat: sic
quod non fuit impossibile deo quod voluit instituire: sic
ei non est impossibile in aliquid voluerit quod instituit
mutare nas. Quod illorum quod miraculorum
multitudo siue
scit: quod monstrata: ostensa: portenta: prodigia
nuncupant
Que recolare et commemorare si velim huius
operis quod erit finis. Ad ista sane dicta prohiben-
ta monstrando quod aliquid significado demonstrat: et
ostensa
ta ab ostendendo: et portenta a portendendo
id est ponendo
do: et prodigia quod portio dicitur: id est futura
predicant. Sed
viderunt eorum portentes quod ex eis siue fallant:
siue inspectu spiritu quod cura est tali pena dignos

de. s. c. v. et
vj. de terra
hac scribit
solin? agens
de iudea. et
de his quod
ca sunt di-
ces. logo ab
hierosoli
mis recessu
tristis sin-
pedit. que
celo tacta
cestarur ho-
mus migra-
t in cineres
soluta vbi
duo oppida
sunt. vnu so-
de mu noia
na. aliter co-
mora. apud
quod huius
hinc specie
maruuerit
madi tui no-
pr. na fulu-
ginis intrin-
secus faul-
laria inclu-
dit. qua a
vino in ex-
treme: curis
cohiber. q
raetu leui
psa fumoz
exbalat et
ta
tiscit in va-
gu puluere

Liber

años hoim noxie curiositatj retib^o iplicare: eti-
ajn xa pdicār: siue multa dicēdo aliqñ i aliqd ve
ritatis incurrāt. Rob tñ ista q̄ velut ptra natu-
rā sūt: t ptra naturā fieri dicunt: q̄ moze hoim
locut^o ē eplō dicēdo. Lōtra naturā in olea istuz
oleastuz factū ēē pncipē pinguedis olec: t mon-
stra ostēta portēta. pdigia nūcupant. h mon-
stare dē: h oñdere: vī postēdere. h pdicere qd
factur^o sit de: q̄ de corpib^o hoim se pñūciauit ef
se facturū: nulla ipediēte difficultate: nulla pre-
scribēte lege nature. Quō at pñūciauerit: fatj
i libro supiore docuisse me existio: dēerpēdo de
scpturis scris: nouis t veterib^o: nō qdē oīa ad
h pñūciauit: h que sufficere huic opī iudicauit.
Roma. ij Quod igit de sempiterno La. IX.
supplicio. dānatoz p suū pphaz de^o di-
xit. Fiet oīno fiet: v̄mis eoz nō mozie
tur t ignis eoz nō extinguet. Ad h em̄ vehem̄
n^o comēdādū: etiā dñs ihs cū mēbra que hoiez
scādalizāt: p hīs hoib^o poneret q̄s vt sua mēbra
dextera qd diligit: eaq̄ p̄cipet āputari. Bonū ē
in q̄t tibi debilē i troire in vitā eternam: q̄ duas
man^o hātēz ire in gehēnā: i ignē inextinguibiles
vbi v̄mis eoz nō mozie: t ignis eoz non extin-
guīt. Silt d̄ pede. Bonū est in q̄t claudū introi-
re i vitā etnā: q̄ tibi duos pedes hātē mitti i ge-
hēnā ignis i extinguib^o: vbi v̄mis eoz nō mozie
tur t nō ignis extinguit. Non aīf ait t de oculo.
Bonū est tibi in q̄t luscū introire i regnū dei: q̄
duos oculos hātē mitti i gehēnā ignis: vbi v̄mis
eoz nō mozie: t ignis nō extinguit. Hō cū pigu-
it vno loco eadē vba ter dicere: quē nō terreat
ista repetitio: t illi^o pene comiatio tā vehemēs
ore diuisio. Utz aut hoz ignē: f atq̄ vermē qui
volūt ad aie penas nō ad corpis p̄tinere: dicūt
etiā vti dolore cū sero atq̄ ifructuose peniten-
tes eos q̄ fuerint a regno dei sepati: t iō ignē p
istō dolore vrēte nō incōgrue poni potuisse p̄tē-
dit. Tñ illud aplī ē. Quis scādalizāt t ego nō
vroz: t hūc etiā dolore v̄mē putāt itelligēdū ēē
nā scptū est inquit. Sicut tinea vestimētū t v̄-
mis lignū: sic meroz ex cruciat cor viri: q̄ v̄o pe-
nas t aie t corpis in illo supplicio futuras ēē nō
dubitāt: igne vti corp^o: aīam aut rodī qdāmō
verme merozis affirmāt. Qd t si credibili^o dē:
q̄ vtiq̄ absurdū ē: ibi dolore aut corpis aut aie
defu: autū: ego tñ facilius est imo vt ad corp^o di-
cam vtrūq̄ p̄tinere q̄ ueutrū: t iō tñ in illis di-
uine scripture v̄bis animi dolozē: quō p̄ns ēē
itelligit: etiā si nō dicat: vt corpe sic dolēte: ani-
mus quoz sterili penitētia cruciet. Legit q̄p-
pe t in veterib^o scpturis: vindicta carnis ipij
ignis t vermīs. Poruit breuius dici: vindicta
impij. Lur ḡ dictū est carnis impij: nisi qz vtrū-

qz i t ignis t vermīs: pena erit carnis. Aut si
vindictā carnis p̄pterea dicere voluit: qz h in
hoie vindicabit q̄ fm carnez vixerit. Prop̄ h
em̄ veniet in moztē secūdā: quam significauit
apls dicēs. Si em̄ fm carnē vixeritis moziemi
ni. Eligat q̄sq̄ qd placet: aut ignē tribuere cor-
pori: aīo vermē: h p̄prie: illud tropice: aut vtrū
qz p̄prie corpi. Itā em̄ satis sup̄ disputari pos-
se aīalia etiā in ignib^o viuere in v̄stione sine cō-
sumptiōe: in dolore sine mozte: p̄ miraculū om-
nipotentissimi creatoris: cui h possibile esse q̄
negat aq̄ sit qdqd in naturis oib^o miraf igrat.
Ipe em̄ est de^o q̄ oīa in h mundo magna t pua
miracula q̄ comemorauim^o: etiā incompabili-
plura q̄ nō comemorauim^o fecit: cademq̄ ipō
mūdo atq̄ oim maximo miraculo inclusit. Eli-
gat ḡ v̄nū e duob^o q̄sq̄ qd placet: vtrū t v̄men
t ignem ad corp^o p̄prie: an ad animū trāslato
a corpilib^o ad incorpalia vocabulo existimet p̄-
tinere. Quid aut hozū verū sit res ipa expedi-
tius indicabit: qñ erit scia tanta scōz: vt eis co-
gnoscendaz illaz penarū necessaria nō si ter-
perientia: h ea que tunc erit plena atq̄ perfe-
cta: ad h em̄ sciendū sapia sola sufficiat. Hunc
em̄ ex parte scim^o: donec veniat qd perfectuz
est: dñ tñ nullō mō illa corpa talia futura ēē cre-
dam^o vt nullis ab igne efficiēt dolorib^o.
It occurrit q̄rere: si nō erit La. X.
h ignis incorpali sic ē animi dolor: h cor-
poralis tactu noxi^o: vt eo possint corpa
cruciari: quō in eo erit etiam pena spirituum
malignozū. Idē q̄ppe ignis erit supplicio: h ho-
minū attribut^o t demonū dicere xpo. Discedi-
te a me maledicti in ignē etnū q̄ pat^o est diabo-
lo t angelis et^o: nisi qz sunt qdā sua etiā demo-
nib^o corpa sic doct^o hoib^o visuz est: existo aere
crasso atq̄ hūido cui^o i pulsus vento scātē senti-
tur. Qd gen^o elementi si nihil igne p̄peti possz
nō v̄reret feruefact^o in balneis. Est em̄ vr̄at p̄-
oz vr̄at: facitq̄ qd patif. Si aut qdā nulla habe-
re corpa demōes asseuerat: nō est dhacre aut
laborādū opoz in q̄stidē: aut p̄tentiosa dispu-
tatione certandū. Lur em̄ nō dicam^o: q̄uis mi-
ris tñ veris mōis etiā sp̄s in corpeos esse t pe-
na corpalis ignis affligi: si sp̄s hoim etiā ipi p̄-
fecto icorporati: t nūc potuerit includi corpali-
bus membris t tūc poterūt corpoz suoz vin-
culis insolubiliter alligari. Adherēbūt ḡ si eis
nulla sūt corpa sp̄s demonū: imo sp̄s demo-
nes: h in corpe corpeis ignib^o cruciadi: non vt
ignes ipiq̄b^o adherēbūt corz iūctura in sp̄entē
t aīalia sūt q̄ p̄tēt sp̄ t corpe: h vt dixi mir^o t i
ēffabilib^o modis adherēdo accipiētes ex igni-
bus penā nō dātes ignib^o vitā: qz t iste alt^o mo-

Roma-8

Loz-13

Dat-15

dus quo corpibus adheret spūs et aīalia sunt
 oīno mir^o est: nec cōprehēdi ab hōie pōt: et hoc
 ipse hō ē: Dicerē qdē sic arsur^o sine vllō suo cor
 pore spūs: sicut ardebat apd inferos ille diues
 Luc-16 qū dicebat: Crucior in hac flāma: nisi cōuenien
 ter rīderi cernerē talē fuisse illā flāmā: quales
 oculi q̄s leuauit et lazarus vidit: q̄lis lingua cui
 humore exiguū desiderauit infundi: qualis di
 gitus lazari de quo id sibi fieri postulauit: vbi
 tū erāt siue corpib^o aīe. Sic ergo incorpālis et
 illa flāma qua exarsit et illa guttula quā popos
 cit: qualia etiā sunt vīsa dormientū: siue in ex
 tasi cernētū res incorpāles hōies tū silitudinē
 corporū. Hāc tū ipse hō cū spū nō corpe sit in tali
 bus vīsō: ita se tū tunc silem suo corpi videt vt
 discernere oīno nō possit. Aut vero gehenna
 illa qdē etiā stagnū ignis et sulphuris dictum est
 corporeus ignis erit: et cruciabit corpa damna
 torū: aut et hōim et demonū: solida hōim: aerea
 demonū: aut tū hōim corpa cum spiritib^o: de
 mones aut spūs sine corpibus herētes sumen
 do penā: nō ipriēdo vitā corpaib^o ignib^o. Un
 q̄pe vtriusq̄ ignis erit: sic vītas dixit. La-XI
 Et autē qdē eorū cōtra quos defendi
 mus ciuitatē dei iniustū putant: vt p
 pctis quālibet magnis: puo licet tem
 pore peccatis: pena q̄sq̄ damnet eterna: qua
 si vilitat id vnq̄ iusticia legis attendat vt tanta
 moza tps q̄sq̄ puniat: q̄ta moza tps vñ puni
 ref admittit. Octo genera penarū in legib^o eē
 scribit tull^o: damnū: vincula: verbera: talionē
 ignominia: exiliū: mortē: seruitutē. Quid horū
 est qd in breue tps p cuiusq̄ peccati scelerita
 te coartē vt tanta vindicē morula q̄ta dep
 hendit peccatū nisi forte talio: Id em ait vñ
 patiat quisq̄ qd fecit. Un illud est legis: oculū
 poculo: dentē p dente. Fieri em pōt: vt tā bre
 ui tpe q̄sq̄ amittat oculū seueritate vindicē:
 quē tulit ipse alteri improbitate pcti. Porro at
 si alie ne femine osculū in firum rōnis sit verbe
 re vindicare: nōne q̄ illud puncto tps fecerit
 incompatib^o horarū spacio verberat: et suauit
 tas voluptatis exigue diuturno dolore punif?
 Quid in vinculis? Hū quid ibi tādiu q̄sq̄ iudi
 cand^o est eē debere: q̄diu fecit vñ meruit allig
 gari: cū iustissime annosas penas seru^o in com
 pedib^o pendat: qui verbo aut ictu celerrime
 trāseūter vel lacesiuit dñm vel plagauit? Itaz
 xō damnū: ignominia: exiliū et seruit^o: cū ple
 rūq̄ sic infigunt vt nulla venia relaxētur: nō
 ne p huius vite mō similia penis vident^o eter
 nis? Ideo quippe eterna eē nō pñt: qz nec ipsa
 vita que his plectit^o porrigit in eternū: et tamē
 peccata que vindicant longissimi tps penis:

breuissimo tpe peccant: nec q̄sq̄ extitit q̄ cen
 feret tā cito nocentū finiēda esse tormēta q̄
 cito factū est vel homicidiū vel adulteriū vel
 sacrilegiū vel q̄dlibet aliū scel^o: nō tps lōgitu
 dine: s̄ iniquitatis et impietatis magnitudine me
 tiendū. Qui xō p aliqua grandi crimine mor
 te mulctat: nūquid moza qua occidit q̄ p bre
 uis ē: eius supplicū leges existimāt: et nō q̄ euz
 in sempiternū auferūt de societate viuētium?
 Qd ē aut de ista ciuitate mortali hōies suppli
 cio pme mortis: h est de illa ciuitate imortali ho
 mines supplicio scde mortis auferre. Sic enim
 nō sufficiūt leges hui^o ciuitatis vt in eā q̄sq̄ re
 uocet occisus: sic nec illi^o leges ciuitatis admit
 tunt: vt ad et^o q̄s vltra beatitudinē reuocetur
 eternā scda morte dānat. Quō ḡ vex ē iniqui
 unt id qd ait tps vñ: in q̄ mensura mensi fuerit
 in ea remetiet vob: si tpeale pctū supplicio puni
 tur etno: Nec attendūt nō pp̄ egle tps spaci
 um s̄ ppter vicissitudinem mali: i. vt q̄ mala fe
 cerit: mala patiat: eādē dictā fuisse mensurā
 q̄uis h in ea re pp̄ie possit accipi: de q̄ dñs euz
 h diceret loq̄bat: i. de iudicijs et p̄demnatiōib^o
 Proinde q̄ iudicat et p̄demnat iuste: si iudicat
 et p̄demnat iuste: i eadem mensura recipit: q̄
 uis nō h qd dedit. Iudicio em feci: iudicio pati
 tur. Quis fecerit dānatiōez qd iniquū est: pa
 tit dānationem qd iustū est. La-XII
 Et d pena etna iō dura et iusta sensib^o
 videt hūanis: qz i hac firmitate mo
 ribundoz sensuū deest ille sensus al
 tissime purissimeq̄ sapie: q̄ sentiri possit q̄tum
 nefas in illa p̄ma p̄uaricatiōe cōmissū sit. Qto
 em magi hō fruebat deo: tāto maiore impietate
 derelict deū: et fact^o ē malo dign^o etno: q̄ h i se
 pemir bonū: qd eē posset in etnū. Hinc ē vñū
 sa generi hūani massa dānata: qm q̄ h p̄mitus
 admittit cū ea q̄ in illo fiat radicata sua stirpe
 puni^o ē: vt null^o ab h iusto debitoq̄ supplicio
 nisi misericōdia et in debita ḡfa liberef: atq̄ a di
 spertiat gen^o hūanū: vt i q̄busdā demōstret qd
 valeat misericōza ḡfa: et in ceteri qd iusta vindi
 cta. Neq̄ em vtrūq̄ demōstraref in oib^o: qz si
 oēs remanerēt in penis iuste dānatiōis: in nul
 lo appareret misericōza ḡfa rediment: rursuz si
 oēs a tenebris trāfferent i lucem: in nullo ap
 pareret seueritas vltōis. In q̄ p̄p̄ea mltos p̄es
 q̄z i illa sūt: vt sic ostēdat qd oib^o deberef. Qd
 si oib^o redderef: iusticia vindicāt: iuste nemo
 resp̄henderet. Quia verotā multi exinde libe
 rant vñ agant marie ḡfe ḡtuito n̄seri liberāt
 Latōici qdē q̄uis ip̄uita nul. La-XIII
 la velint eē pctā: tñ oēs penas emenda
 tioni adhiberi putāt: vel hūanis infli
 3

Luc-16

La-XI

La-XII

La-XIII

Luc-6

onis cogitatio captiuitas. Lupini quod etiam bello carere. et ad cape sceda ordinatissima pace. ubi firmissima stabilitate portioz inferiora stabant. igne diu amoris accedimur. si quod ab sit alibi tati boni spes nulla est. malle debuim? ibur? plicatōis molestia remanere q vitijs in nos dñatōz nō eis resistēdo pmittere. La. XVI
 Erū tāta ē di mīscōia i vasa mīe q ppa ut i gliaz: vt etiā pma hoīs etas. i. i. s. a. tia q sine vilo renīsu subiacet carni. z scda q pueritia nūcupat. vbi nō dū nō suscepit. hāc pugnā. z fere sub oib? vitiosis delectatōib? iacet. qz lzā fari valeat z iō infātū trāsisse vide atur: nō dū i ea ē pcepti capax infirmitas mentis: si facta mediator accepit: etiā si hāc in eis ānis vitā finiat: trāsata. s. a. prāte tenebra rū in regnū xpī: nō solū penis nō pcepit enis: si ne vlla qdē p? mortē purgatoria tormēta patiat: sufficit ei sola spiritalis regeneratio: ne p? mortē oblit qd carnalis generatio cū morte cō traxit: Lū aut ventū fuerit ad etatē q pceptuz tā capax: z subdi pōt legis impio: suscipiendū est bellū cōtra vitia: z gerēdū acriter ne ad dānā bilita pctā pducatur. Et si qdē nō dū victoriaz cō fuetudie roborata sunt facili? vincunt z cedūt sin aut vincere atqz impare cōsueuerūt: laboriosa difficultate supant. Itēqz em id fit veracit atqz sincerit: nisi vera delectatiōe iusticie. hoc ē aut in fide xpī. Hāc si lex iubens assit z spūs iu uans desit: pīpam phibitionē desiderio crescē te atqz vincente pcti etiā reat? puaricatiōis ac cedit: vt nō nūqz sint aptissima vitia: que alijs vitijs vincunt occulte: qz putant eē virtutes i qb? regnat supbia: z qdā sibi placēdi altitudo ruinosa. Tūc itaqz victa vitia deputāda sunt: cū dei amore vincunt: que nisi de? ipe nō donat nec alit nisi p mediatorē dei z hoīm hoīem xpī zelum: q fact? ē ptecepis mortalitat: nfe: vt nos ptecepis faceret diuinitat: sue. paucissimi aut sunt tāte felicitat: vt ab ipa incūte adolescen tia nulla dānabilia pctā cōmittāt: vel in flagi tijs vel in facinorib? vel in nefarie cuiusqz ipe tatis errore: si mag? spūs largitate opprimāt qd in eis posset carnali delectatiōe dñari. Plu rimi vero pcepto legi accepto cū pū? victi fue rint pualētib? vitijs z puaricatores effecti: tūc ad grām pfugitū adiuuantē q fiāt z amari? pe nitēdo: z vehemētī? pugnādo: p? deo subdita: atqz ita carni pposita mēte victores. Quisqz igit cupit penas euadere sempiternas nō solum baptizet: verū etiā iustificet in xpo: ac sic vere trāseat a diabolo ad xpm. Purgatorias aut pe nas nullas futuras opinet: nisi an illō vltimuz tremēdūqz iudiciū. Nequaqz tñ negādū ē: etiā ipm emū ignē p diuinitate meritoz quis malo

rū: alijs leuiozē: alijs futurū eē gūiozē: siue ipi? vis atz ardor p pena digna cuiusqz variet: siue ipe eqli ardeat: si eqli molestia sentiat. XVII
 Tūc cū tā mīscōidib? nris agēdū eē vido n? pacifice disputādū: q v? oib? ill? oib? qz iustissim? iudex dīgs gehēne supplicio iudicabit v? qbusdā eoz nolūt credē penā sēpīnā futurā p? certis pīs metas p cuiusqz pcti qntitate lon gioris siue breuioz is eos ide existimāt liberādo: q i re mīscōioz pfecto fuit origenes q z ip? sū diaboli atqz āgelos ei? p? gūiozā p meritoz diurniora supplicia ex ill? cruciantib? eruēdos atqz sociādos scīs angel? credidit. S. illū z p? pter h? z p? alia nō nulla: z maxie p? alternā tes sine cessatōe bītudies z mīfias: z statutis scōz itēruall: ab istis ad illas: atqz ab ill? ad istas itus ac redit? itēruallib? nō imerito re pba uit ecclia: qz z h? q mīficos videbat amīst: fa ciēdo scīs xas mīfias qb? penas luerēt: z falsas bītudies in qb? vex ac securū h? sine tōze certū sēpīni boni gaudiū nō hēnt. Lōge aut alit istoz mīa hūano errat affectu: q hoīm illo iudicio dānatoz mīfias tpales: oīm xō q vlcitū si p? p?eā bōa z xā q: mīficos ē: tāte erit melioz z verioz qto mīscōioz fuerit. Extēdat q ac p? dāf sōs h? mīe vsqz ad dānatos āglos. saltē p? mīta atqz p? līx quātūlibet scīa liberādos. Lur vsqz ad vniuersā naturā manat hūanā: z cū ad āgelicā vētū fuerit mox arefcit. Hō audēt tñ se viteri? mīfado porrigere: z ad liberatōz ipi? qz diaboli puenire. Clerū si aliquis audeat vin cit nempe istos: z tñ tanto inuenitur errare de formius: z contra recta dei verba peruersius quāto sibi videt sentire clemēt? La. XVIII
 Tūc et qles i colloctōib? nris ipe sū expt? q cū vcerari videat scpturas sa ctal moib? ip? obādī st: z agēdo cāz su az mlto maiorē qz isti mīaz dō rbuūt erga hūa nū gen? Dicit ei d mal? i fidelib? hoīb? dicit? q dē vex p dicitū eē qd digni sūt: si cū ad iudiciū vē tū fuerit mīaz eē supaturā. Donabit ei eos in qz unt mīcos de? p? cib? z incessiōib? scōz suoz. si em orabāt p ill? qū eos patiebāt inimicos: qto mag? qū videbūt hūiles supplicesqz pstratos? Itēqz ei credēdū ē aut tūc amīssuros scōs v? scera mīe cū fuerit plēnissime ac pfectissime scī tāt: vt q tūc orabāt p inimic? suis qū z ipi sine pctō si erāt: tūc nō orēt p supplicib? suis qū nullū cepint hēre pctā. aut xō dō tūc eos si exaudiet tot z tātos filios suos: qū i tāta eoz scītate nul lū iueiet orōnis i pedimētū? Testimōiū xō pō. z illū qdē q pmittūt i fidelis atqz ipios hoīs saltē lōgo tpe cruciari: z postea de mal? oib? crui: sed magis isti p se dicunt esse vbi legi. Nunquid. Ps. 78.

Liber

obliscet misereri deo aut ptinebit i ira sua miseratōes suas. Ira ei e inqunt vt oēs indigni bñtudine sempiterna: ipō iudicāte puniantur suplicio sc̄p̄no. S; si v̄ longū v̄ p̄sus v̄llū eē p̄misit: p̄fecto vt possit h̄ fieri ptinebit i ira sua miseratōes suas qd̄ eū psalm̄ nō dic̄ eē facruy. Nō em̄ ait affirmādo: ptinebit: s̄ negatōz s̄ in terrogatōe ponēs: cū an ptinebit interrogat: nimirū oñdit: qz nō diu miseratōes suas in ira ptineat. Sic ḡ isti volūt iudicij dei cōminatōez nō eē mendacē q̄uis sit neminē dānatur: quē admodū ei cōminatōz q̄ dixit euerlux se esse niniue ciuitatē: mēdacē nō possum dicere: t̄ tñ nō factū est inqunt: qd̄ sine vlla p̄ditōe p̄dixit. Nō em̄ ait: niniue euerterē si nō egerit p̄niam sc̄qz correxerint: s̄ h̄ nō audito p̄nūciauit futu rā euerfionē illi ciuitatis. Quā cōminatōz p̄ terca veracē putāt: qz h̄ p̄dixit deo qd̄ vere digni erāt pati: q̄uis h̄ nō eēt ip̄e factur̄. Nā t̄ si penitētibz pepercit inquit: vtiqz illos penitentiā nō ignorabat acturos: t̄ tñ absolute ac definite eoz euerfionē futurā eē p̄dixit. Hoc ḡ erat inqunt i veritate seueritatis: q̄ erāt digni s̄ in rōne miseratōis nō erat: quā nō ptinuit in ira suay ab ea pena suplicib̄ parceret quā fuerat ptinacib̄ cōminat̄. Si ḡ tūc p̄p̄at aiunt q̄i sc̄tū suā p̄phetā fuerat p̄cedo p̄ristaturus quāto magis tūc miserabili suplicatib̄ p̄cer: q̄n vt p̄car oēs sc̄tī ei orabūt: Sed h̄ qd̄ ip̄i suis cordib̄ suspicant̄: iō putāt scripturas tacuisse diuinas: vt multi se corrigāt: vel pliyay vel erer nay timore penay: t̄ sint q̄ possint orare p̄ eis q̄ se nō correxerint: nec tñ opinant̄ oimodo id eloq̄a diuina tacuisse. Nā q̄ p̄inet inqunt: qd̄ sc̄ptū est. Multa multitudo dulcedinis tue dñe: quā obscōdisti metuentib̄ te: nisi vt intel ligam̄ p̄pter timorē fuisse abscōdira miscōdie di uinay: am mul:ā secretāqz dulcedinē. Addunt etiā p̄pterea dixisse aplm̄. Lōclūsit em̄ deo oēs in infidelitate: vt oībul miserat̄: q̄ significaret qd̄ ab illo nemo dānabit̄. Nec isti tñ q̄ hoc senti unt: hāc opinionē suā vsqz ad liberatōz: vel nul lā dānatōz diaboli: atqz angeloz ei extendūt. Humana q̄pe circa solos hoīes mouent̄ mise ricordia: t̄ cām maxie agūt suā p̄ generalē in ge nus humanū quasi dei miseratōz impunitatez falsaz suis p̄ditis morib̄ pollicētes: ac hoc su pabūt eos in p̄dicāda dei miscōdia: qui hanc im puniatē etiā p̄ncipi demonū t̄ ei fatellitib̄ pollicentur. La. XIX.

Item sunt alij ab eterno suplicio libe ratōz: nec ip̄is saltē oīb̄ hoīb̄ p̄m̄t̄ rētes: s̄ tñmō xp̄i baptisate ablut̄: q̄ p̄cipēs fiunt corp̄is eius quomodo libet vixerint i qua-

cunqz heresi v̄l impietate fuerit: p̄p̄ illud qd̄ ait ihs. Hic ē panis q̄ de celo descēdit: vt si q̄s ex ip̄ so māducauerit nō moriat̄. Ego sum panis vi uus: q̄ de celo descēdi. Si q̄s māducauerit ex h̄ pane: viuet i eternū. Ab eterna ḡ morte inquit necē ē istos erui: t̄ ad vitā etnā aiqz p̄duci. Tē sūt q̄ h̄ nec oīb̄ h̄ntib̄. La. XX.

I baptisate xp̄i t̄ ei corp̄is sac̄m: sed solis catholicis q̄uis male viuētibz pollicent̄: qz nō solū sac̄o sed re ip̄a māducauerūt cor̄p̄ xp̄i i ip̄o ei corp̄e p̄stituti. De q̄ dicit apls. Tñ panis: vnū cor̄p̄ multi sum̄: vt etiā si postea i aliquā heresim: vel etiā in gētiliū ido latriā lapsi fuerint: tñ qz i corp̄e xp̄i: i in ecclesia catholica sup̄serūt baptisatū xp̄i: t̄ māducauerūt cor̄p̄ xp̄i nō moriant̄ in eternū: s̄ vitā aiqz p̄sequāt̄ eternā: atqz illa oīs impietas quāto mas ior fuerit nō eis valeat ad eternitatē: s̄ ad diu turnitatē magnitudinēqz penay. La. XXI.

Int aut̄ q̄ p̄pter id qd̄ scriptū ē: qui p̄seuerauerit vsqz in finē h̄ salū erit: n̄ nisi i eccia catholica p̄seueratib̄. Quis in ea male viuētib̄ h̄ p̄mittit̄ p̄ ignē v̄ic; saluā dis merito s̄damēt̄: de q̄ ait apls. S̄damēt̄: tñ em̄ aliud nemo p̄t ponere p̄ter id qd̄ positū ē qd̄ ē xp̄s ihs: si q̄s at̄ edificauerit sup̄ s̄damētū h̄ auy: argentū la pides p̄ciosos: ligna: fenū s̄i pulā: vniuscuiusqz op̄ manifestabit̄. Dies ei dñi declarabit̄: qm̄ i igne reuelabit̄: t̄ vniuscuiusqz op̄ q̄le sit ignis p̄babit̄. Si cui opus p̄m̄serit qd̄ sup̄edificauit mercedē accipiet: Si cui aut̄ op̄ arserit: dānū patiet̄: ip̄e aut̄ salū erit: sic tñ q̄i p̄ ignē. Dicūt ḡ cuiuslibz vite catholice xp̄ia nū xp̄m h̄c i s̄damētō: qd̄ s̄damētū nulla he resis h̄z: a corp̄is ei v̄nitate p̄cisa. Et iō p̄p̄ h̄ s̄damētū etiā si male vite fuerit catholic̄ xp̄ia nus: velut q̄ sup̄edificauerit ligna: fenū: stipulā putat̄ eū saluū fieri p̄ ignē: i p̄ penas ignis illi liberari q̄ igne i v̄ltimo iudicio punient̄ mali.

Ompi aut̄ etiā q̄sdā pura La. XXII.

Cre eos tñmō arsuos illi eternitate sup plicij: q̄ p̄p̄tis suis facere dignas ele mosinas neglexerūt: iuxta illud apli iacobi. In dicitū aut̄ sine miscōdia fiet illi q̄ nō fecit miscōdiaz. Qui ḡ fecerit inquit: q̄uis mores in meli nō mutauerit: s̄ in ip̄as suas elemosinas nefarie ac neq̄ter vixerit: iudiciū illi cū miscōdia suruzē vt aut̄ nulla dānatōe plectat̄: aut p̄ aliqd̄ ip̄us siue puū siue plixū ab illa dānatōe liberef. Iō iudicē ip̄m viuoꝝ atqz mortuoꝝ noluisse existi māt̄ aliud cōmemorare se eē dicturū: siue dex tris quibus vitā datur̄ eternā: siue sinistris quos eterno suplicio damnaturus: nisi elemo synas siue factas: siue non factas. Ad hoc per-

Job. 4

1. Cor. 10

Mat. 10

1. Cor. 3

Ibidem

1. Jac. 2

tinere aut: et i ofone dnica q̄ttidianā postulari
 Mat. 6. onē. Dimittite nob̄ debita n̄ra: sic et nos dimitti-
 mus debitorib⁹ n̄ris. Quisq̄s em̄ illi q̄ i eū pec-
 cavit dimittit ignoscēdo pctm̄: pculdubio ele-
 mosynā facit. Quā rē dñs ip̄e sic cōmendavit:
 Ibidem. vt diceret. Si ei dimiserit pctā hoib⁹: dimittet
 vobis: p̄ v̄ pctā v̄ra. Si aut̄ nō dimiserit ho-
 minib⁹ neq̄ p̄ v̄ q̄ in celis ē dimittet vob. Er-
 go et ad h̄ gen⁹ elemosynarū p̄inet qd̄ ait apl̄us
 Jac. 2. iacob⁹. Iudiciū futurū sine misericōdia ei q̄ nō fecit
 misericōdiaz. Nec dixit dñs inq̄unt maḡ vel gua: s̄
 dimittet vob p̄ v̄ pctā v̄ra: si et vos dimiserit
 hoib⁹. Ac p̄ hoc putat etiā eis qd̄ p̄dite vixerint:
 donec claudat diē vite hui⁹ extremū: p̄ hāc ora-
 tionē q̄taciūq̄ et q̄ntaciūq̄ fuerit oīa q̄tidie pec-
 cata dimittit: sicut ip̄a quotidie frequētaf̄ ofo: si
 h̄ r̄tūmō custodire memierit: vt qm̄ ab eis ve-
 niā petūt q̄ eos pcti q̄licunq̄ leserūt: ex corde
 dimittat. Lū ad hec oīa deo donāte r̄ndero: li-
 ber iste claudend⁹ ē. La. XXIII.
 a. L̄ p̄mū q̄ri optet atq̄ cognosci: cur ec-
 clesia ferre nequerit hoib⁹ disputatōz
 diabolo etiā post maxias et diuturnissimas pe-
 nas purgatōz vel indulgentiā pollicētē. Neq̄ ei
 tot sc̄ti et sac̄ti veterib⁹ ac nouis l̄tis eruditi mū-
 datōz et regni celoz britudinē post q̄taciūq̄ et
 quantaciūq̄ supplicia: qualibuscunq̄ et quan-
 tiscunq̄ angelis inuiderūt: s̄ pot̄ viderūt di-
 uinā vacuari v̄l firmari nō posse sn̄a: quaz se-
 dñs p̄nūciauit i iudicio p̄laturū atq̄ dicturum.
 Mat. 25. Discedite a me maledicti in ignē eternū: q̄ par-
 rat⁹ ē diabolo et angelis: sic q̄p̄e ofidit eterno
 igne diabolu et angelos ei⁹ arsurus: et qd̄ sc̄pturū
 est in apocalypsi. Diabol⁹ q̄ seducebat eos: mis-
 sus ē i stagnū ignis et sulphur: q̄ et bestia et pseu-
 do pp̄he cruciabūt die ac nocte i sela sc̄loz: qd̄
 ibi dictū ē eternū: h̄ dictū ē i sela sc̄loz. Quib⁹
 v̄bis nihil sc̄ptura diuina significare p̄suevit: nisi
 si qd̄ finē nō h̄z t̄pis. Vobis p̄sus nec aliā cau-
 sa nec iustior nec maiestior iueniri p̄t: cur ve-
 rissima p̄tate teneat fixū et immobile nullū f̄gref-
 sum ad iusticiā vitāq̄ sc̄toz diabolu et āglos ei⁹
 habituros: nisi q̄ sc̄ptura q̄ neminē fallit dic̄ eis
 deū nō pepcisse: et sic ab illo eē inf̄ ipsos p̄dāna-
 ros: vt carcerib⁹ caligis iferni retrusi traderēt
 seruādi: atq̄ vltio iudicio puniēdi: qm̄ eos eter-
 nus ignis accipiet vbi cruciabunt i sela sc̄loz: v̄z
 Qd̄ si ita est: quō ab hui⁹ cr̄nitate pene: v̄l vni-
 uersi vel qdā hoies p̄ q̄ntūlibet t̄pis subtrahē-
 tur ac nō statim enruabūt fides q̄ credit sempit̄-
 nū demonū futurū eē suppliciu. Si em̄ qd̄ dicef̄
 Mat. 5. Discedite a me maledicti i ignē eternū q̄ par-
 rat⁹ ē diabolo et angelis: vel vniuersi vel aliq̄ eoz nō
 sp̄ ibi erūt: qd̄ cā est cur diabolu et āgeli ei⁹ sp̄ ibi

futuri eē credant? An forte dei sn̄a q̄ i malos et
 āglos et hoies p̄feret i āglos v̄a erit: i hoies
 falsa? Ita plane h̄ erit si nō qd̄ de⁹ dixit s̄ qd̄ sus-
 picant hoies plus valebit. Qd̄ fieri q̄: nō p̄t:
 nō argumētari aduersus deū: s̄ diuio pot̄ duz
 t̄pis est dñt p̄cepto q̄ sempiterno cupiūt ca-
 rere supplicio. Deinde q̄le est eternū suppliciu:
 p̄ igne diuturni t̄pis existimare: et vitā eternam
 credere sine fine: cū t̄pis in eodē ipso loco: i vna
 eadēq̄ sn̄a dixerit vtrūq̄ cōplex⁹: sic ibi uti i Ibidem.
 suppliciu eternū: iusti aut̄ i vitā eternā: Si vtrū-
 q̄ eē nū: p̄fecto aut vtrūq̄ cū sine diuturnū aut
 vtrūq̄ sine fine p̄petuū dz intelligi: par pari eī
 relata sunt: hinc suppliciu eternū: i de vita eter-
 na dicere aut in h̄ vno eodēq̄ sensu: vita eter-
 na sine fine erit: suppliciu eternū sine h̄bit: mul-
 tū absurdū est. Vñ q̄ vita eterna sc̄toz sine fi-
 ne erit: suppliciu q̄ eternū qd̄ erit: sine pculdu-
 bio nō habebit. La. XXIII.
 b. Ec aut̄ et aduersus eos valet q̄ suas
 agētes causas p̄tra dei venire v̄ba ve-
 lut misericōdia maiore conant. vt iō vicz v̄a sint: qz
 ea q̄ dixit hoies eē passuros pati digni sūt: non
 qz passuri sunt. Donabit em̄ eos inquit p̄cib⁹
 sc̄toz suoz: etiā tūc r̄to magis oratū p̄ inimicis
 suis: quāto sunt vitq̄ sc̄tiores: eozūq̄ effica-
 cior est ofo: et exauditione dei dignior: iā nullūz
 h̄ntiū oīno pctm̄. Cur ergo eadē p̄fectissima s̄-
 critate et cuncta ipetrare valētib⁹ mū dissimior
 misericordissimis p̄cib⁹ etiā p̄ angelū nō orabūt
 qd̄ par⁹ ē ignis etern⁹: vt de sn̄a sua mitiget-
 et reflectat in meli⁹: eozq̄ ab illo igne faciat alte-
 nos? An erit forsita q̄s q̄ et h̄ futurū eē p̄sumat
 affirmās etiā sc̄tos angelos simul cū sc̄tis hoib⁹
 bus q̄ tunc equales erūt angelis dei: p̄dānan-
 dis et angelis et hoibus oraturos. vt misericōdia nō
 pariat⁹ qd̄ veritate pati merēt: qd̄ nemo sane si
 dei dixit: nemo dic̄ turus ē? Alioq̄n nulla causa
 est: cur non etiā nunc p̄ diabolo et angelis eius
 oret ecclesia: quā n̄ ḡ deus p̄ inimicis suis iussit
 orare. Hec igit̄ causa quā fit vt nunc ecclesia si
 oret p̄ malis angelis q̄ suos eē nouit inimicos
 eadēz ip̄a causa est q̄ fiet vt in illo tunc iudicio
 etiā pro hoibus eterno igne cruciandis q̄uis
 p̄fecta sit sanctitate non oret: nunc em̄ propte-
 rea pro eis orat q̄s in genere humāo habet ini-
 micos: quia temp⁹ est penitētie fructuose. Naz
 qd̄ maxime p̄ eis orat: nisi vt det illis deus: si-
 cur dicit apostolus: penitentiā et respiciat d̄ 2. Tbi. 2.
 diaboli laqueis: a quo captiui tenent. s̄m ip̄ius
 voluntatē: Deniq̄ si de aliquib⁹ ita ecclesia cer-
 ta esset: vt qui sunt illi etiā nosset: q̄ licet adhuc
 in hac vita sint constituti: t̄m p̄destinati sunt in
 eternū ignē ire cū dyabolo: tā p̄ eis nō oraret q̄

q̄ nec p̄ ip̄o. Sed q̄ de nullo certa est: orat pro
 oibus dū arat hoib⁹ inimicis suis in h̄ corpe cō
 stituitis: nec tñ p̄ oibus exaudif. Probis enī
 solis exaudif: q̄ r̄ si aduersant ecclie: ita tñ sūt
 p̄destinati vt p̄ eis exaudiat ecclia: r̄ filij efficiā
 tur ecclie. Si q̄ aut vsq; ad mortē habebūt cori
 penitēs: nec ex inimicis p̄uertent in filios: nun
 q̄d iā p̄ eis. i. p̄ talū defāctoz spiritib⁹ orat ec
 clelia: Cur ita: nisi q̄ iā in p̄te diaboli cōpurant
 q̄ dum essent in corpe: nō sunt trāslati ad x̄pm?
 Eadē itaq; cā est cur nō oref tunc p̄ hoib⁹ eter
 no igne puniēdis: q̄ cā est vt neq; nūc neq; tūc
 oref p̄ angelis malis: q̄ itidē cā est: vt q̄uis pro
 hoib⁹ nūc viuīs oref etiā mal: tñ iā nec nūc oref
 tur p̄ infidelib⁹ impijsq; defuncti. Hā p̄ defun
 ctis q̄busdā: vel ip̄ius ecclie vel quozdā pioꝝ
 exaudif ofo: s̄ p̄ his quoz in x̄po regeneratoꝝ
 nec vsq; adeo vita in corpe male gesta ē vt tali
 miscdia iudicent digni nō eē: nec vsq; adeo bñ
 vt talē miscdia repiant necessariā non h̄re. Si
 cut etiā facta resurrectōe mortuoz nō decrunt
 q̄bus post penas q̄s patiunt sp̄s mortuoz: im
 partiat miscdia vt in ignē non mittant eternū

Abat. 12. Hec q̄ em̄ de q̄busdā veracif dicere qd non eis
 remittat neq; in hoc seculo neq; in futuro: nisi es
 sent q̄b⁹ r̄ si nō misio tñ remitteret in futuro. s̄
 cū dicitū fuerit a iudice viuoz atq; mortuozum

Abat. 25. Venite bñdicti p̄ris mei possidete parū vob̄ re
 gnū a p̄sūtōe mūdi: r̄ alij ecōtrario. Disce
 dite a me maledicti in ignē eternū q̄ pat̄ edia
 bolo r̄ angelis ei⁹: r̄ ibūt isti in supliciu eternū
 iusti aut in vitā eternā: nimie p̄sumptōis est di
 cere cuiq; eoz eternū supliciu nō futurū q̄s de
 us ituros in supliciu dixit eternū: r̄ p̄ hui⁹ p̄sū
 ptionis p̄suasione facere: vt de ip̄a q̄ vita: vel
 desperet vel dubitet eterna. Hemo itaq; sic in
 telligat psalmū canentē: Nunquid obliuiscet mi
 sereri de⁹: aut p̄tinebit in ira sua miseratōes su
 as: vt opinet de hoib⁹ bonis verā: de malis fal
 sam: aut de bonis hoib⁹ r̄ malis angel verā. de
 malis aut hoib⁹ falsam dei eē sūiaz. Hoc em̄ qd
 ait psalm⁹: ad vasa miscdie p̄tinet: r̄ ad ip̄os fili
 os p̄missiōis: quoz erat vn⁹ etiā ip̄e p̄p̄a: qui
 cū dixisset. Nunquid obliuiscet misereri de⁹: aut
 p̄tinebit in ira sua miseratōes suas: p̄tinuo sub
 iecit. Et dixit nūc cepi: hec est imutatio dextre
 excelsi. Expoluit p̄fecto qd dixerit: nunquid: cō
 tinebit in ira sua miseratōes suas: Ira em̄ dei ē
 etiā ista vita mortal vbi hō vanitari sūis fact⁹ ē
 r̄ dies ei⁹ velut vmbra p̄tereūt. In q̄ tñ ira non
 obliuiscet misereri de⁹: faciēdo solē suū oriri su
 p̄ bonos r̄ malos: r̄ plucndo sup iustos r̄ inu
 stos: ac si nō p̄tinet in ira sua miseratōes suas:
 maximēq; in eo qd ex p̄sūt b̄ psalm⁹ dicēdo: nūc

cepi: hec ē imutatio dextere excelsi: qm̄ in hac
 ip̄a eoz erūnosa vita q̄ ira dei est: vasa miscdie
 mutat in meli⁹: q̄uis adhuc in hui⁹ corruptio
 nis miseria maneat ira ei⁹: qz nec in ip̄a ira sua
 p̄tinet miseratōes suas. Lū ḡ isto mō cōpleat
 diuini illi⁹ cācti vitas: nō ē cā necē etiā illic in
 telligi: vbi nō p̄tinetes ad ciuitatē dei sempiter
 no suplicio punient. Sz q̄b⁹ placet istā senten
 tiā vsq; ad illa impioꝝ tormēta p̄tendere: sal
 tem sic itelligat: vt manēre in eis ira dei q̄ eter
 no est p̄nūciata suplicio: nō cōtineat de⁹ i hac
 ira sua miseratōes suas: r̄ faciat eos nō tanta
 q̄tra digni sunt penay atrocitate cruciari: vt
 eas penas: vel nūq; subeāt: vel aliqñ finiant: s̄
 vt eas mitiores q̄ merita sunt eoz leuiioresq;
 patiant. Sic em̄ r̄ ira dei manebit: r̄ in ip̄a ira
 sua miseratōes suas nō cōtinebit. Qd qdē nō
 ideo p̄firmo: qm̄ nō resisto. Letex eos q̄ putāt
 minacif poti⁹ q̄ veracif dicitū. Discedite a me
 maledicti in ignē eternū. Et ibūt isti in supliciu
 eternū: r̄ cruciabunt in secula seculoz. Et vermis
 eoz nō moriet r̄ ignis nō exstinguet: r̄ cetera
 hmōi: nō tā ego q̄ ip̄a scriptura diuina planissi
 me atq; plenissime redarguit ac refellit. Hinc
 uite q̄ppe in hac vita egerūt penitentiā: r̄ iō fru
 ctuosam: velut in hoc agro seminātes in q̄ de⁹
 voluit cū lachrymis seminari: qd postea cū leti
 cia meteret. Et tñ q̄s negabit qd dñs p̄dixit in
 eis fuisse cōpletū: nisi parū adūrat quēadmo
 dū pctōres de⁹ nō solū irat⁹: verū etiā miserat⁹
 euertat. Euertunt em̄ pctōres duob⁹ modis.
 aut sicut sodomite vt p̄ pctis suis ip̄i hoies pu
 niant: aut sicut nuniuite: vt ip̄a hoim pctā peni
 tendo destruant. Factū ē qd p̄dixit de⁹. Euer
 sa ē em̄ ninue q̄ mala erat: r̄ bona edificata est
 q̄ nō erat. Stātib⁹ ei⁹ memib⁹: atq; domib⁹: euer
 sa ē ciuitas in p̄ditis morib⁹: ac sic q̄uis p̄p̄a
 fuerit p̄strat⁹: qz nō ē factū qd illi hoies timu
 erūt illo p̄betate v̄tuz: sc̄m̄ ē tñ qd sūat deo
 p̄sciēte p̄dictū: qm̄ nouerat q̄ p̄dixit quō i meli
 us eē iplēdū. Et at nouerit isti in p̄uersū mise
 ricordes q̄ p̄tineat qd septū ē. Q̄ m̄tra mltitu
 do dulcedis tue dñe: quā abscondisti timētib⁹ te
 legāt r̄ qd seq̄t. Perfecisti at sperantib⁹ in te.
 Quid ē abscondisti timētib⁹. p̄fecisti spantibus
 nisi qz illis q̄ timore penay suay suā volūt iusti
 ciā p̄stituerē q̄ in lege ē: nō ē iusticia dei dulc⁹: qz
 nesciūt eā: Mō em̄ gustauerūt eam. In se nōq;
 sperāt s̄ i ip̄o: r̄ iō eis abscondit mltitudo dulce
 dinis di qm̄ timēt qdē deū. Hillo timore fuili q̄
 nō ē in caritate. qz p̄fecta caritas foras mittit
 timorē. Iō sperantib⁹ in eū p̄ficiat dulcedinē suay
 inspirādo eis charitatē suā. vt timore casto nō
 quem charitas foras mittit. sed p̄manente in

Abat. 12.
Abat. 25.
Ibidem.
Ps. 76.
Ibidem.
Ps. 143.
Abat. 5.

Ps. 76.
Abat. 25.
Ibidem.
El. 66.
Jone. 3.
Ps. 125.
Gen. 19.
Jone. 3.
Ibidem. 4.
Ps. 30.
Ibidem.
Job. 4.

chas hoc facit liberare a supplicio sempiterno: q̄ in catholica ecclia baptisati sunt: et facti in cor poris xpi i vero xpi corpe primito acceperunt: cu peior vtiq̄ sit desertor: fidei: et ex desertore op pugnator ei effect: q̄ ille q̄ no deseruit quam nunq̄ tenuit. Deinde q̄ et his occurrit apls ea deoq̄ xba pferes: et enumerat illis carnis opibus eade veritati pdicco. Qm̄ q̄ talia agut regnu dei no possidebunt. Tñ nec illi in pdit: et da nabilib⁹ morib⁹ dñt esse securi: q̄ vsq̄ in fine q̄ de velut in comuniõe ecclie catholice pseuerat intuetes qd dictu est. Qui pseuerauerit vsq̄ i fine hic salu⁹ erit: et p vite iniq̄tate ipam via iusticie qd eis xps est deseruit siue fornicado: siue alias imudicias flagicioy: quas nec apls expmere voluit in suo corpe ppetrado siue turpitudine luxurie diffuendo siue aliqd aliud eoy agendo: de qb⁹ ait. Qm̄ q̄ talia agut: regnu dei non possidebunt. Ac phoc q̄cuq̄ agut talia nisi i sempiterno supplicio no erunt: q̄ in dei regno esse no poterunt. In his em̄ pseuerado vsq̄ i hui⁹ vite fine: non vtiq̄ dicendi sunt in xpo pseuerasse vsq̄ in fine: q̄ in xpo pseuerare est: in ei⁹ fide pseuerare. Que fides vt ea definit idẽ aplus: p dilectõz opaf. Dilectio aut̄ sicut idẽ alibi dicit: malu non opaf. Nec isti duo q̄ dicendi sunt māducare corpe xpi: qm̄ nec in mēbris cõputandi sunt xpi. Et em̄ alia taccã: non pnt simul esse et membra xpi: et mēbra meretricis. Deniq̄ ipse dicens. Qui māducat carne meã: et bibit sanguinẽ meũ: in me manet: et ego in eo: oñdit qd sit ñ sacramentoten⁹: ñ reuera corpe xpi māducare et ei⁹ sanguinẽ bibere: ñ est em̄ in xpo manere: vt in illo maneat et xps. Sic em̄ hoc dixit: tanq̄ diceret. Qui no in me manet: et in q̄ ego no maneo: no se dicat aut existimet māducare corpe meũ aut bibere sanguinẽ meũ: no itaq̄ manet in xpo: q̄ no sunt membra ei⁹. No sunt aut̄ membra xpi: q̄ se faciunt membra meretricis: nisi malu illud penitẽdo eẽ destiterint: et ad h bonũ reconciliatõe redierint. La. XXVI

Ed hnt inquit xpiani catholici in sũdamẽto xpm: a cui⁹ veritate no recesserunt: tñ et si huic fundamẽto supedificauit quãlibet pessimã vitã: velut ligna: fenũ: stipulam. Recta itaq̄ fides p quã xps est fundamẽtu: q̄uis cũ damno: qm̄ illa que supedificata sũt exurentur: tñ poterit eos q̄sq̄ ab illi⁹ ignis ppeuitate saluare. Rñdeat q̄ eis breuiter apls iacob⁹. Si q̄s dicat se fidẽ habere: opa aut̄ no habeat: nunqd poterit fides saluare eũ: Et q̄s cõquirit de q̄ dicit apls paulus. Ipe aut̄ salu⁹ erit sic tñ quasi pignẽ: Si q̄s iste sit inq̄ram⁹: hunc tñ non eẽ certissimum est: ne duoz aploz snias

Gal. 5.
Mat. 10.
Gal. 5.
Ibidem.
Roma. 13.
Job. 6.
Iac. 2.
1. Cor. 3.

mittam⁹ in rixã. Si vn⁹ dicit etiã si mala opa q̄s habuerit: saluabit eũ fides pignẽ: ali⁹ aut̄ si opa no habeat: nunqd poterit fides saluare eũ. Inueniem⁹ q̄ q̄ possit saluari pignẽ: si pius inuenierim⁹ qd sit habere in sũdamẽto xpm. Qd vt de ipsa similitudine quãtoti⁹ aduertam⁹: nihil i edificacio pponit fundamẽto. Quisq̄s itaq̄ sic habet in corde xpm: vt ei terrena et tpalia: nec ea q̄ licita sunt atq̄ pcessa pponat sũdamẽtu hz xpm. Si aut̄ pponit: et si videat hẽ fidẽ xpi: no est tñ in eo fundamẽtu xps: cui talia pponunt: quãto magis si salutaria pcepta ptenes comittarũ: licita etiã no pposuisse xpm: sed postposuisse cõuincit: quẽ post habuit ipantẽ siue pcedere: duz ptra ei⁹ impata siue pcessa sua p flagicia delegit expelle libidine. Si q̄s itaq̄ xpian⁹ diligit me retriçe: etiq̄ adherens vnũ corpe efficit: iã fundamẽtu non habet xpm. Si q̄s aut̄ diligit vxore sua: si fm̄ xpm: q̄s ei dubitet in fundamẽto esse xpm? Sũdo fm̄ hoc scilm: si carnalis: si in morbo pcupiscentia: sicut et geres q̄ ignorat dei: etiã hoc fm̄ veniã pcedit apls: imo p aplm̄ xps. Postest q̄ et iste habere in fundamẽto xpm: Si em̄ nihil ei talis affectõis voluptatisq̄ pponat: q̄ uis supedificet ligna: fenũ: stipulã: xps est sũdamẽtu: ppter hoc salu⁹ erit pignẽ. Delicias q̄ pehmõĩ amor: etq̄ frões: ppter iugalẽ qdẽ copulã no damnabiles tribulatiois ignis exuret: ad quẽ ignẽ prinẽt: et orbitates et quecũq̄ calamitates q̄ auferunt hec: Ac phoc ei q̄ edificauit: erit edificatio ista dãnosa: q̄ no habebit qd supedificauit: et eoy amissioẽ cruciabit: quib⁹ fructu do vtiq̄ letabaf. Sed phuc ignẽ salu⁹ erit merito fundamẽti: q̄ et si vtrũ id an xpm haberet mallet a psecutoze pponere: se mallet xpm habere q̄ ista liberrime pferet. Tñ in apli xbis hoĩem edificantẽ sup fundamẽtu hoc aurũ argẽtu lapides pciolos. Qui sine vxore eẽ inq̄t cogitet que sũt dei: quõ placeat deo. Tñ aliũ edificantẽ ligna: fenũ stipulã. Qui aut̄ matrimonio iũct⁹ est inq̄t cogitat q̄ sunt mudi: q̄ mo placeat vxori. Tñius cuiusq̄ op⁹ q̄le sit manifestabit: dies em̄ dñi declarabit. Dies vtiq̄ ire: dies tribulatiois: qm̄ in igne inq̄t reuelabitur. Eadẽq̄ tribulatiois ignẽ vocat: sicut alibi legit. Tñ asa figuli pbat fornax: et hoĩes iustos re: ptatio tribulatiois. Et vnus cuiusq̄ opus q̄le sit ignis pbauit. Si cui⁹ op⁹ pmaserit: pmanet em̄ qd q̄sq̄ cogitat q̄ sunt dei quõ placeat deo: qd supedificauit: mercedẽ accipiet: i. vñ cogitauit hsumet. Si cui⁹ aut̄ op⁹ arserit: dãnũm patiet: qm̄ qd dilexerat no habebit. Ipe aut̄ salu⁹ erit q̄ eũ nulla tribulatio ab illi⁹ fundamẽti stabilitate se mouit: sic tñ quasi pignẽ. Qd em̄ sine il-

1. Cor. 6.
1. Cor. 4.
1. Cor. 3.
1. Cor. 7.
Ibidem.
Ecc. 27.
1. Cor. 3.
Ibidem.

licente amore nō habuit: sine viente dolore nō
 perdit: Ecce quātā mihi videt iuer^o ē ignis q̄
 nullū eoz dānet: s̄ vnū dicit: aliterū dānificet:
 ambos pber. Si aut ignē illū isto loco volueri
 mus accipe: de q̄ dñs dicit sinistris. **Abat. 25**
 Disceditē a me maledicti in ignē eternū: vt in eis etiā isti
 fenū: stipulā: eozq̄ ex illo igne post tps pro ma
 lis meritis impitū liberet boni meritū funda
 menti: qd arbitramur dexteros qbus dicitur.
Abat. 25 Venite bñdicti p̄ris mei possidete patū vobis
 regnū: nisi eos q̄ sup edificauerit sup fundamē
 tū: aurū: argentū: lapides p̄ciosos: S3 in illuz
 ignē de quo dictū est: sic tū q̄si p̄ igne: si h̄ mō ē
 itelligēd^o: vtriq̄ mittēdi sūt: dextri scz et sini
 stri. Illo q̄ppe igne vtriq̄ pbandi sūt: de quo di
 ctū est: Dies em̄ dñi declarabit qm̄ in igne re
 uelabit: r̄ vnus cuiusq̄ op^o q̄le sit ignis p̄babit
 Si ergo vtrūq̄ probabit ignis: vbi si cui^o op^o p
 manserit: i nō fuerit igne p̄sumptū: qd supedi
 ficauit mercedē accipiat: si cui^o aut op^o arserit
 dānū patiat: p̄fecto nō ē ille ip̄e etern^o ignis.
 In illū em̄ soli sinistri nouissima et p̄petua dā
 natiōe mittē: iste aut dextros probat S3 ali^o
 eoz sic p̄bat: vt edificū qd sup xpm̄ fundamē
 tū ab eis iuenerit eē p̄structū: non exurat atq̄
 p̄sumat: alios at̄ aliter: id ē vt qd sup edificauit
 r̄ ardeat dānū: inde patiat: salui s̄iāt autēz
 qm̄ xpm̄ in fundamentū stabūt positū p̄cellē
 n̄ caritate tenuerūt. Si aut salui s̄iēt: p̄fecto et
 ad dexterā stabūt: r̄ cū ceteris audiet. **Abat. 25**
 Venite bñdicti p̄ris mei possidete patū vobis regnū: nō
 ad sinistrā vbi illi erūt q̄ salui nō erūt: r̄ iō audi
 ent. **Abat. 25** Disceditē a me maledicti in ignē eternū.
 Nemo q̄ppe ab illo igne saluabit: qz in suplici
 um eternū ibūt illi oēs: vbi vermis eoz n̄ mo
 riet: r̄ ignis nō extinguet: q̄ cruciabunt die ac
 nocte in secula seculoz. Post istū sane corpis
 mortē: donec ad illū veniat q̄ post resurrectio
 nē corpū futur^o ē dānatōis r̄ remunerationis
 vltim^o dies: si h̄ tps inuallo spūs defunctorū
 eiusmōi ignē dicūt p̄peti: quē n̄ sentiāt illi q̄ nō
 habuerūt tales mores r̄ amores i hui^o corpis
 vita: vt eoz ligna r̄ fenū r̄ stipula p̄sumat: alij
 nō sentiāt q̄ eiusmōi secū edificia portauerūt: si
 ue ibi tū: siue hic r̄ ibi: siue iō hic vt nō ibi: sc̄ia
 ria q̄uis a dānatōe venialia p̄cremantē igne:z
 trāstorie tribulatiōis iueniāt: n̄ redarguo: qz
 fo: s̄iā verū est. **Abat. 25** q̄ppe ad istā tribulationē
 p̄tinere etiā ip̄a mors carnis q̄ d̄ p̄cti p̄mi p̄pe
 ratiōe p̄cepta ē: r̄ fm̄ cuiusq̄ edificū tpe suo
 ab vnoq̄ suscepta: p̄nt r̄ p̄secutiōes ecclie qui
 bus martyres coronati sūt: r̄ q̄s patiūt q̄cūq̄
 xp̄iani: p̄bat vtraq̄ edificia vclut ignis: r̄ alia

p̄sumūt cū ip̄is edificatorib^o: si xpm̄ in eis nō ē
 ueniunt fundamētū: alis sine ip̄is si inueniunt
 qz licet cū dāno salui erūt: ip̄i nō p̄sumēt p̄p̄
 xp̄i vicz meritū in fundamēto repti q̄ manet in
 eternū. Erit etiā in fine seclī tribulatio tpe an
 tixpi: q̄lis nunq̄ antea fuit: qz m̄tra erunt tunc
 edificia siue aurea siue fenēa sup optimū fūda
 mentū qd ē xps iesus: vt ignis ille p̄bet vtraq̄
 r̄ de alijs gaudiū de alijs iferat dānū: neutros
 tū p̄dat in q̄b^o h̄ iueniet p̄p̄ stabile fūdamētū.
 Quicūq̄ at̄ nō dico vxore cui^o etiā cōmixtiōe
 carnis ad carnalē vitē voluptatē: s̄ ip̄a q̄ ab hu
 iusmōi delectatiōib^o aliena sunt noia pietatis
 hūano more carnalit̄ diligēdo xpo aūponit: nō
 eū h̄z in fūdamēto: r̄ iō nō p̄ ignē salu^o erit: s̄ sal
 uus nō erit: qz eē cū saluatore: nō posuit: q̄ d̄ hac
 re aprissime loquēs ait. **Abat. 24** Qui amat p̄fēz aut ma
 trē plusq̄ me: nō ē me dign^o: r̄ q̄ amat filiū aut
 filiā sup me: nō ē me dign^o. **Abat. 24** Et q̄ has necessi
 tudines sic amat carnalit̄: vt tū eas xpo dño nō
 p̄ponat: malitq̄ ip̄is carere q̄ xpo si ad hūc fue
 rit articulū tēptatiōis adduct^o: p̄ ignē salu^o erit
 qz ex ea: anullōe tū necē ē v̄iat dolor: q̄tū he
 ferat amor. Porro q̄ p̄rem: m̄fēz: filios filiasq̄
 fm̄ xpm̄ dilexerit vt ad ei^o regnū obtinēdū: ei
 q̄ coherēdū illis p̄sular: vt h̄ i eis diligit q̄ mē
 bra sūt xpi: absit vt ista dilectio rep̄iat in lignis
 feno: r̄ stipula p̄sumēda: s̄ pro: sus edificio au
 reo: argēteo: gēmeoq̄ deputabit. Quō aut p̄t
 eos pl^o amare q̄ xpm̄: q̄s amat vtriq̄ p̄p̄ xpm̄.
 Estat eis r̄idē q̄ dicit **La. XXVII**
 r̄ etno igne illos r̄tūmō arsfuros q̄ pro
 p̄ctis suis facere dignas elemosynas
 negligūt: p̄p̄ illd̄ qd ait ap̄ls iacob^o. **Jac. 2.** Judicuz
 at̄ sine miscōia illi q̄ nō fec̄ miscōiam. Qui ḡ fec̄
 inq̄unt: q̄uis nō correxerit p̄ditos mores: s̄ ne
 farie ac neq̄ter inf̄ ip̄as suas elemosynas vice
 rit: cū miscōia illi futur^o ē iudiciū: vt aut nō dā
 nēf̄ oīno: aut p^o aliq̄ tps a dānatōe nouissima
 liberef̄. Nec ob aliū existimāt xpm̄ de solo deli
 ctu atq̄ neglectu elemosynaz discretiōem inf̄
 dextros r̄ sinistros eē factur^o: q̄z alios i regnū
 alios in supliciū mittet etnū. Et at̄ q̄tidiana
 sibi op̄tēt q̄ facē oīno nō cessant: q̄ta cūq̄: r̄
 q̄tracūq̄ sint p̄ elemosynas dimitti posse p̄ctā:
 ofonē quaz docuit ip̄e dñs: r̄ suffragatricē sibi
 adhibere conant r̄ testē. Sic em̄ null^o ē inq̄unt
 dies q̄ a xp̄ianis h̄ ofo nō dicat: ita nullū ē q̄ridi
 anū q̄lecūq̄ p̄ctm̄ qd p̄ illā nō dimittat: cū dici
 mus Dimitte nob̄ debita n̄ra: si qd seq̄ facere
 curem^o. Sic r̄ nos dimittim^o debito: n̄ n̄ris. **Abat. 9**
 Nō em̄ ait dñs inq̄unt Si dimiserit p̄ctā hoīb^o
 dimittet vob̄ p̄ v̄ q̄tidiana p̄ua p̄ctā: s̄ dimi
 tet vob̄ inq̄ p̄ctā v̄ra. **Abat. 9** Qualiacūq̄ ḡ vel q̄ta
 r̄

Liber

cunq; sint: etiā si q̄tidie p̄petrēt nec ab eis vita
discedat i meli^o cōmutata: p̄ elemosynā venia
nō negata remitti sibi posse p̄sumit. S; bñ q̄
illū dignas p̄ctis cōmonēt elemosynas eē fa
ciēdas: qm̄ si dicerēt q̄lescūq; elemosynas pro
p̄ctis r̄ q̄tidiais r̄ magnis: r̄ q̄stacūq; scelex cō
suetudie misericōdia; posse ip̄petrare dinā: vt ea q̄
tidiana remissio seq̄ret: viderēt rem se dicē ab
surdā atq; ridiculā. Sic ei cogeret̄ fateri fieri
posse: vt opulētissim^o hō decē nūmuls diurnis
i elemosynas sp̄sis: homicidia: r̄ adulteria: r̄
nefaria q̄q; facta redieret. Qd̄ si absurdissimū
r̄ ifanissimū est dicē: p̄fecto si q̄rat q̄ digne sint
p̄ctis elemosyne: d̄ q̄b^o etiā xp̄i p̄curator ille
dicebat. Facite ḡ fructus dignos penitētie: p̄
culdubio si iuueniēt eas facere: q̄ vitā suā vsq;
ad mortē q̄tidianoꝝ criminū p̄petratōe p̄fodi
unt. Primū q̄r i auferēdis reb^o aliēis lōge p̄fa
diripiūt: ex q̄b^o p̄ exigua paupib^o largiēdo xp̄m
se ad h̄ pasce existimāt: vt licētā malefēdoꝝ ab
illo se emisse vel q̄tidie poti^o emere credētis:
securi dānabilia tāta cōmittāt. Qui si pro vno
scelere oīa sua distribuerēt i digētib^o membris
xp̄i nisi desisterēt a talib^o factis: habēdo carita
tē q̄ nō agit p̄perā: aliqd̄ eis p̄desse n̄ posset. q̄
ḡ dignas p̄ suis p̄ctis elemosynas fac: p̄ eas
facē i p̄cipiat a seip̄o. Indignū ē em̄ vt i se n̄ faci
at q̄ fac i pximū cū audiat dicēre d̄m. Diliges
pximū tāq; teip̄m. Irēq; audiat. Miserē anie
tue placēs deo. Hāc ḡ elemosynā. i vt deo pla
ceat: nō faciēs aie sue: quō dignas p̄ctis suis
elemosynas facē dicēd^o ē: Ad h̄ em̄: r̄ illud scri
ptū ē. Qui sibi malign^o ē cū bon^o erit: S; ones
q̄pe adiunāt elemosyne. Et vtiq; intueđū est
q̄b^o legim^o. Fili peccasti: nō adicias ire: r̄ d̄ p̄
teritis tuis dep̄care vt dimittāt tibi. Prop̄ h̄
ḡ elemosyne faciēde sū t: vt cū d̄ p̄ctis p̄ctis d̄
p̄camur. exaudiamur. nō vt i eis p̄seuerātes li
cētā malefaciēdi nos p̄elemosynas compare
credam^o. Iō ar̄ d̄s r̄ dextris elemosynas ab
eis factas: r̄ sinistr̄ nō factas se ip̄putatuz eē p̄
dixit. vt h̄c oñderet q̄tū valeāt elemosyne ad
p̄ora delēda. nō ad p̄petua ip̄pune cōmittenda
p̄ctā. Tales at̄ elemosynas n̄ dicēdi sūt facē. q̄
vitā nolūt a cōsuetudie scelex i meli^o cōmuta
re. Quia r̄ i b̄ q̄ ait. Qm̄ vni ex minis meis nō
fecistis mihi nō fecistis oñdit eos si facere etiā
qm̄ se facere existimāt. Si em̄ xp̄iano esurienti
panē tanq; xp̄o darēt. p̄fecto sibi panē iusticie
q̄b^o ip̄e xp̄s ē si negarēt. qm̄ de^o n̄ cui def. s; quo
aio def̄ attēdit. Qui ḡ xp̄m diligit i xp̄iāo. hoc
aio ei porrigit elemosynā q̄ accedit ad xp̄m. si
q̄ vult recedere ip̄unit^o a xp̄o. Tāto em̄ magis
q̄sq; deserit xp̄m. q̄to magis diligit q̄ ip̄obat
xp̄s. Hā qd̄ cuiq; p̄dest qd̄ baptizat: si nō iust

ficat: Mōne q̄ dixit: nisi q̄s renat^o fuerit ex aq̄ Job. 3.
r̄ sp̄s sancto n̄ intrabit i regnū dei: ip̄e etiā dixit
Nisi abūdauerit iusticia vsa sup̄ scribas r̄ pha
riscoꝝ: nō intrabit i regnū celoꝝ. Cur illud n̄
mēdo multi curāt baptizari: r̄ h̄ nō tūmēdo: nō
multi curāt iustificari. Sic ḡ nō dic̄ fratri suo fa
tue: q̄ cū h̄ dic̄: nō ip̄i frat̄nirati s; p̄ctō ei^o ifēsus
ē: alioqn̄ re^o erit gehēne ignis: ita ecōtrario: q̄
porrigit elemosynā xp̄iāno: nō xp̄iāo porrigit:
q̄ nō i eo diligit xp̄m: nō at̄ diligit xp̄m: q̄ iustifi
cari recusat a xp̄o. Et quēadmodū si q̄s p̄oc
cupat^o fuerit i aliq̄ delicto: vt fratri suo dicat fa
tue. i. nō ei^o p̄ctm̄ volēs auferre cōuincaf iusti
cie: parū ē illi ad h̄ redimēdū elēosynas facere
nisi etiā q̄ ibi sequit̄ remediū recōciliationis
adiūgat. Ibi ei sequit̄. Si ḡ offers mun^o tuum
ad altare: r̄ ibi recordat^o fueris q; frat̄ tu^o h̄za
liqd̄ aduersū te: relinq̄ ibi mun^o tuū an̄ altare
r̄ vade p̄t^o recōciliare fratri tuo: r̄ tūc veniēs
offers mun^o tuū: ita parū ē elēosynas q̄ rati
bet facere p̄ q̄cūq; scelere: r̄ i p̄suetudine sce
lex p̄manere. S; o xō q̄tidiana quā docuit ip̄e
d̄s: vñ r̄ d̄nica nuncupaf: delet qd̄ q̄tidiana
p̄ctā cū q̄tidie d̄. Dimitte nob̄ debita n̄ra: quā
do id qd̄ sequit̄ n̄ solū d̄: s; etiā sit. Sic r̄ nos di
mittim^o debitoꝝ n̄ris S; q; sūt p̄ctā iō dicat̄
nō vt iō sūt q; d̄. Per hāc em̄ voluit saluator
oñdere: q̄ tūlibet iuste in hui^o vite caligie atq;
ifirmitate viuam^o: nō nob̄ deē p̄ctā p̄ q̄tus di
mittēdis d̄cam^o orare: r̄ eis q̄ i nos peccāvt r̄
nob̄ ignoscā ignoscere. Nō itaq; p̄p̄terea d̄s
ait. Si dimiseritis p̄ctā hoib^o: dimittet vob̄ et
p̄f̄ vester p̄ctā vsa: vt d̄ hac ofone p̄f̄i: securi q̄
tidiana scelera facerem^o: vel potētia q̄ n̄ time
rem^o hoim̄ leges: vel astucia q̄ ip̄os hoies fal
lerem^o: s; vt pillā discerem^o: nō putare nos eē
sine p̄ctis: etiā si a crimib^o cēm^o im̄sies: sic etiā
legi veteri sacerdotēs h̄ ip̄m deus d̄ sacrificijs
admonuit: q̄ iussit eos p̄mū p̄ suis: deinde pro
p̄f̄i offerre p̄ctis. Hā etiā ip̄a x̄ba tāti magistr̄
r̄ d̄ni n̄ri vigilanf̄ itueda sūt. Nō em̄ ait. Si di
miserit^o p̄ctā hoib^o: r̄ p̄f̄ vester dimittet vob̄
q̄tiacūq; p̄ctā: s; ait p̄ctā vsa. Quotidianā q̄p̄
pe orationē docebat: r̄ iustificat^o vtiq; discipul^o
loquebat. Quid ē ḡ p̄ctā vsa: nisi p̄ctā sine q̄b^o
nec vos est^o: q̄ iustificati r̄ sacrificati estis. Ibi
ḡ illi q̄ p̄ hāc ofonē occasionē p̄petrādoꝝ q̄tidie
scelex querūt: dicūt d̄m significasse etiāz ma
gna p̄ctā: qm̄ nō dixit: dimittet vob̄ p̄ctā quā: s;
p̄ctā vsa. Ibi nos p̄siderātes q̄lib^o loq̄bat: r̄ au
diētes dicūt p̄ctā vestrā: nihil aliud dēm^o existi
mare q̄ quā: qm̄ talū iā nō erāt magna. Tēru
tamē nec ip̄a magna a q̄b^o oīno mutat^o i meli^o
mouib^o recedendū est: dimittunt^o oratib^o: nisi
fiat qd̄ ibi d̄. Sic r̄ nos dimittim^o de bitoꝝ bus

Mat. 3.

1. Cor. 13.

Mat. 22.

Ecc. 30.

Ecc. 34.

Ibid. 25.

Mat. 25.

Job. 3.

Mat. 5.

Ibidem.

Ibidem.

Mat. 6.

Ibidem.

Mat. 6.

Ibidem.

nostris. Si ei minia pctā sine qb^o nō est etiaz
 vita iustoz: alit nō remittunt. q̄to magis ml-
 tis & magnis crimib^o iuolunt. etiā si ea ppetra-
 re iā desināt. nullā indulgentiā psequunt. si ad
 remittendū alijs. qd̄ in eos q̄sq; peccauerit. in
 exorabiles fuerit. cū dicat dñs. Si aut nō dimi-
 seritis hoib^o pctā neq; pat vester dimittet vo-
 bis. Ad hēi valet q̄ etiā iacob apostol^o ait Ju-
 diciū futurū sine misericōia illi q̄ nō fec̄ misericōiam
 Tenire q̄ppe debet in mentē etiā seru^o ille. cui
 debitor dñs suus relaxauit decē milia talētoz
 q̄ postea iussit vt redderet. qz ip̄e nō misertus
 serui sui q̄ ei debebat cētū denarios. In his q̄
 q̄ filij sūt pmissōis & vasa misericōie valet qd̄ ait
 idē ap̄l^o. p̄sequēter adiuūgēs Super exaltat autez
 misericōia iudiciū. Quā & illi iusti q̄ tāta sanctita-
 te vixerūt. vt alios q̄ recipiāt in tabernacula
 etna: qd̄ amici facti sūt de māmona iniquitatis
 vt tales eēt: misericōia liberati sūt ab eo q̄ iusti-
 ficat impiū: imputās mercedē fm grām: si fm
 debitū. In eoz q̄ppe nūero ē ap̄l^o q̄ dicit. Misericō-
 dia p̄secut^o sū vt fidelis eēm. Illi autē q̄ re-
 cipiūt a talib^o in tabernacula etna: fatendū ē.
 qd̄ nō sint his morib^o p̄diti vt eis liberandis si
 ne suffragio sanctorū sua possit vita sufficē. Ac
 p̄ multo ampl^o in eis super exaltat misericōia iu-
 diciū. Nec tū iō putādus ē q̄sq; sceleratissimus
 nequaq; vita vel bōa vltolerabiliorē mutat^o:
 recipi i tabernacula etna: qm̄ obsecut^o ē scri-
 tis de māmona iniquitatis. i. de peccāta vel diuitijs.
 q̄ quale fuerāt acq̄siste: aut etiā si hū si tñ veris
 s̄ q̄ iniquitas putat eē diuitias: qm̄ nescit q̄ sint
 vcre diuitie. qd̄ illi abūdant: q̄ & alios recipi-
 unt in etna tabernacula. Et itaq; qdā vite mo-
 dus: nec tā male vt his q̄ eā viuūt nihil p̄sit ad
 capescendū regnū celoꝝ largitas elēosynarū
 quib^o etiā iustoz sustentat inopia: & sūt amici
 q̄ in tabernacula etna suscipiāt: nec tā bone vt
 ad tantā b̄titudinē adipiscendā eis ip̄a suffici-
 at nisi eoz meritis q̄s amicos fecerit misericōiaz
 p̄sequant. Abirari autē soleo etiā ap̄d x̄gilium
 istā dñi rep̄e sententiā: vbi ait: Facite vobis
 amicos de māmona iniquitatis: vt & ip̄i recipiāt
 vos in tabernacula etna. Luc^o ē & illa similia:
 Qui recipit p̄phetā in noīe p̄p̄ete: mercedē
 p̄p̄ete accipiet. et q̄ recipit iustū in noīe iusti
 mercedē iusti accipiet. Nā cū elysios cāpos po-
 era ille describeret: vbi putāt h̄itare aīas sc̄to-
 rū: nō solū ibi posuit eos q̄ p̄p̄is meritis ad il-
 las sedes puenire potuerūt: s̄ adiecit atq; ait.
 Quisq; sui mēores alios fecere merēdo. i. q̄ p̄-
 meruerūt alios: eosq; sui mēores p̄merēdo fe-
 cerūt. Pro: sus tāq; eis diceret: qd̄ frequētā-
 ore xp̄iano cū se cuiq; sanctorū hūilis q̄sq; com-

mēdat & dic: mēor: mei esto: atq; vt id esse pos-
 sit p̄merendo efficit. S; q̄s iste sit modus: & q̄
 sint ip̄a pctā q̄ ita impediūt p̄uētiōē ad regnū
 dei vt tñ sc̄toꝝ amicoꝝ meritis impetrēt indul-
 gentiā: difficillimū ē inuenire: piculosissimum
 definire. Ego certe vsq; ad h̄ r̄gs cū inde sata-
 gerē: ad eoz indaginē puenire non potui. Et
 fortassis p̄pterea latēt: ne studiū p̄ficiendi ad
 oīa pctā cauēda p̄grescat. Quā si scirent q̄ vel
 q̄lia sint delicta p̄ q̄bus etiā permanētib^o: nec
 p̄fectu vite melioris assumptis intercessio sit
 inquirenda & sperāda iustoz: eis secura se ob-
 uolueret hūana segnicies: nec euolui talibus
 implicamentis vllius virtutis expeditione cu-
 raret: s̄ nūmō quereret alioꝝ meritis liberari:
 q̄s amicos sibi de māmona iniquitatis elēosyna-
 rū largitiōe fecisset. Nūc x̄o dū venialis iniq̄-
 tas etiā si p̄seueret ignorat mod^o p̄fecto & stu-
 diū in meliora p̄ficiendi orādo: & instando vi-
 gilātius adhibet: & faciendi de māmona iniq̄-
 tatis sc̄tos amicos cura nō spernit. Clerū ista
 liberatio que fit sine suis q̄busq; orationib^o si-
 ue intercedētib^o sanctis id agit vt in ignem
 quisq; nō mittat eternū: nō vt cū fuerit miss^o
 postquāt h̄cūq; inde t̄ps eruat. Nā & illi qui pu-
 tat sic intelligēdū eē qd̄ scriptū est. Afferre ter-
 ram bonā: vberē fructū: altā tricenū: altā sexa-
 genū: altā centenū: vt sancti p̄ suoꝝ diuersita-
 te meritoꝝ: alij tricenos homies liberent: alij
 sexagenos: alij centenos: h̄ in die iudiciū futurū
 suspicari solēt: nō post iudiciū. Quia opinione
 quidē cū videret hoīes impunitatē sibi p̄uer-
 sissime pollicētes: eo q̄oēs isto mō ad liberatō-
 nē p̄tinere posse videant: elegātissime respon-
 disse phibeē. h̄n poti^o eē viuēdū: vt inf eos q̄sq;
 repiat q̄ p̄ alijs intercessuri sūt liberādis: ne tā
 pauci sint: vt cito ad nūerū suū vel tricenū: vlt
 sexagenū: vel cētenū: vnoq; eoz pueniēte: ml-
 ti remaneāt: q̄ erui tā de penis illoꝝ intercedētib^o
 one nō possint & in eis inueniat q̄sq; sibi sp̄m
 fructus alieni temeritate vanissima pollicet.
 h̄ec me respondisse illis suffecerit: q̄ sacraruz
 l̄raz q̄s cōes habemus auctoritatē n̄ spernūt
 s̄ eas male intelligendo nō qd̄ ille loquunt: s;
 hoc poti^o putāt futurū eē qd̄ ip̄i volūt. h̄ac itaq;
 q̄ r̄s̄s̄ōe reddita libz sic p̄missim^o imiauimus.

Luc^o 8.

Explicitus ē liber vice simus primus.
 Incipiūt capla libri vice simi secundū.

- i De conditione angeloz & hominum.
- ii De etna dei & incōmutabili ei^o voluntate
- iii De p̄missione eterne b̄titudinis sc̄to: ū
 & p̄petuis supplicijs impioꝝ.

